

**TÜRKİYE’DEKİ PROFESYONEL
FUTBOL FAALİYETLERİNDE
DİSİPLİN İHLALİ OLUŞTURAN FİİLLER
VE BUNLARIN KULÜPLERE MALİYETİ**
Erdoğan ÇİÇEK
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI
Tez Danışmanı
Doç. Dr. Mahmut AÇAK
Yüksek Lisans Tezi - 2018

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**TÜRKİYE’DEKİ PROFESYONEL FUTBOL FAALİYETLERİNDE DİSİPLİN
İHLALİ OLUŞTURAN FİİLLER VE BUNLARIN KULÜPLERE MALİYETİ**

Erdoğan ÇİÇEK

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Mahmut AÇAK

MALATYA

2018

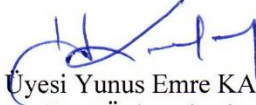
KABUL VE ONAY SAYFASI

İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı çerçevesinde yürütülmüş olan; **Erdoğan ÇİÇEK'in "Türkiye'deki Profesyonel Futbol Faaliyetlerinde Disiplin İhlali Oluşturan Filler ve Bunların Kulüplere Maliyeti"** konulu bu çalışması, aşağıdaki jüri tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

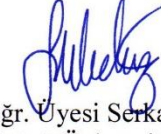
Tez Savunma Tarihi: 20/12/2018

Doç. Dr. Mahmut AÇAK
İnönü Üniversitesi
Tez Danışmanı
Jüri Başkanı

Dr. Öğr. Üyesi Yunus Emre KARAKAYA
Fırat Üniversitesi
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Serkan DÜZ
İnönü Üniversitesi
Üye

ONAY

Bu tez, İnönü Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından kabul edilmiş ve Enstitü Yönetim Kurulu'nun/...../2018 tarih ve 2018/..... sayılı Kararıyla da uygun görülmüştür.

Prof. Dr. Yusuf TÜRKÖZ
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET	vi
ABSTRACT.....	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	viii
TABLolar DİZİNİ	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Önemi.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı	3
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Futbol	4
2.1.1. Futbolun Tarihsel Gelişimi	4
2.1.1.1. Dünyada Futbolun Tarihsel Gelişim.....	6
2.1.1.2. Türkiye’de Futbolun Tarihsel Gelişimi	7
2.1.2. Futbolun Özellikleri	10
2.1.3. Modern Futbolun Doğuşu	11
2.1.4. Futbolda Fanatiklik Davranışlar.....	12
2.1.5. Futbolda Fair Play	14
2.2. Türk Futbolunda Disiplin Düzenlemeleri	15
2.2.1. Türkiye Futbol Federasyonu	15
2.2.2. Türkiye Futbol Federasyonu’nu Oluşturulan Kurullar	17
2.2.3. Türkiye Futbol Federasyonu Disiplin Talimatı.....	21
3. MATERYAL VE METOT	27
3.1. Araştırmanın Modeli	27
3.2. Araştırma Grubu.....	27
3.3. Veri Toplama Araçları	27
3.4. Verilerin Analizleri	27
4. BULGULAR.....	28
5. TARTIŞMA	54
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	58
KAYNAKÇA.....	59

EKLER.....	67
Ek 1. Özgeçmiş	67
Ek 2. Etik Kurul	68

TEŐEKKÖR

Bu araştırmanın tamamlanmasında değerli görüş ve yardımlarını esirgemeyen, yüksek lisans yaptığım dönem içerisinde akademik anlamda tecrübe sahibi olmama katkı sağlayarak destek ve motivasyonundan ötürü danışman hocam sayın Doç. Dr. Mahmut AÇAK'a, analizlerimin yapılmasında yardımcı olan Dr. Öğr. Üyesi Serkan DÜZ ve yazım aşamasında destek veren Ramazan BAYER'e teőekk r ederim.

Son olarak projenin gerçekleşmesi için maddi destek sağlayan  n n   niversitesi Bilimsel Araştırmalar Projeleri Birimi'ne teőekk r ederim.

Erdoğan    EK

ÖZET

Türkiye’deki Profesyonel Futbol Faaliyetlerinde Disiplin İhlali Oluşturan Fiiller ve Bunların Kulüplere Maliyeti

Amaç: Araştırmanın amacı, Türkiye’deki profesyonel futbol faaliyetlerinde meydana gelen disiplin ihlalleri ve verilen disiplin cezalarının profesyonel liglerde mücadele eden kulüplere olan maliyetini araştırmaktır.

Materyal ve Metot: Araştırma kesitsel tarama modelinde bir çalışmadır. Araştırmaya 2016-2017 ve 2017-2018 sezonlarında yer almış olan kulüpler konu edilmiştir. Verilerin analiz edilmesinde SPSS 24.0 paketinden yararlanılmıştır. Çalışma futbol disiplin talimatı adı altında alınmış olan kararların içinden; Saha Olayları, Çirkin ve Kötü Tezahürat, Taraftar İzleme Cezası, Talimatlara Aykırı Hareket, Sportmenliğe Aykırı Açıklama, Sportmenliğe Aykırı Hareket, Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket, Usulsüz Seyirci Alma, Kişilik Haklarına Saldırı, Hakaret ve Tehdit, Saldırı başlıkları ile sınırlandırılmıştır.

Bulgular: 2016-2017 ve 2017-2018 sezonlarında en çok para cezası verilen liglerin sıralamasının değişmediği tespit edilmiştir. 1.sırada Spor Toto Süper Lig, 2.sırada PTT 1.Lig, 3.sırada TFF 2.Lig ve 4.sırada TFF 3.Lig’in yer aldığı belirlenmiştir. En çok para cezası, çirkin ve kötü tezahürattan 15.090.750 TL ve saha olaylarından 8.712.000 TL şeklinde gerçekleşmiştir. Daha sonra sırası ile talimatlara aykırı hareket etme 4.023.500 TL, sportmenliğe aykırı hareket 3.632.770 TL, sportmenliğe aykırı açıklamada bulunma 1.963.500 TL, usulsüz seyirci alma 1.433.500, kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehdit 1.360.400 TL, saldırı 480.950 TL geldiği görülmüştür. Toplamda bütün liglerde iki sezonda 38.948.413 TL para cezasının verildiği belirlenmiştir.

Sonuç: Kulüplerin sezon boyunca almış oldukları para cezaları ışığında en çok taraftarların, daha sonra ise yönetim kadrosu, kulüp futbolcularının ve kulüp yetkililerinin oluşturduğu grubun disiplin ihlallerine ve disiplin cezalarına sebebiyet verdiği belirlenmiştir. Bu ve benzer çalışmaların daha bilinçli hareket edilmesi yönünde faydalı olacağı ve dolaylı olarak da kulüplere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Disiplin Cezaları, Disiplin İhlalleri, Futbol Disiplin Talimatı, Profesyonel Futbol Disiplin Kararları.

ABSTRACT

ACTIONS WHICH CREATE DISCIPLINARY VIAOLATION AND THEIR COST PROFESSIONAL FOOTBALL OPERATIONS IN TURKEY

Objective: Aim of the study, disciplin eviolation soccurring in Professional football activities in Turkey and to investigate the cost to clubs competing in professional leagues.

Materials and Methods: The research is a study in cross-sectional screening model. It has been included clubs which have been involved in research in 2016-2017 and 2017-2018 season. SPSS 24.0 package was used to analyze the data. From the decision staken under the name of working foot ball discipline instruction; It has been Limited Titles such as Field Events, Ugly and Bad Cheer, Fan Tracking Penalty, Acting Contrary to The Instructions, Statement Contrary to The Sportsmanship, Acting Contrary to The Sportsmanship, Acting Contrary to The Sportsmanship as a Team, Against, Spor, To Receive Unmethodical Audience, Personality Rights Attack, Insult and Threat, Attack.

Findings: In the 2016-2017 and 2017-2018 seasons, the ranking of the most fined leagues was not changed. Sports Toto Super League in the 1st place, PTT 1st League in the 2nd place, TFF 2nd League in the 3rd place and TFF 3rd League in the 4th place were determined. Most of the fines are 15.090.750 TL for ugly and bad cheer and 8.712.000 TL for field events. Then, acting contrary to the instructions 4.023.500 TL, Acting Contrary to The Sportsmanship 3.632.770 TL, Statement Contrary to The Sportsmanship 1.963.500 TL, to Receive unmethodical audience 1.433.500, Personal right sattack, defamation and threat 1.360.400 TL, It was seen that 480.950 TL came from attack. In total, it was determined that a fine of 38.948.413 TL was given in two seasons in allleagues.

Conclusion: In the light of the fines that the clubs received during the seasons, it has been determined that the most fans, then the management team, the club footballers and the group of the club officials caused disciplinary violations and disciplinary penalties. It is thought that this and similar studies will be beneficial for more conscious movement and indirectly contribute to clubs.

Keywords: Disciplinary Penalties, Disciplinary Violations, Football Discipline Instructions, Professional Football Discipline Decisions.

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

FDT	: Futbol Disiplin Talimatı
MHK	: Merkez Hakem Kurulu
PFDK	: Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu
TFF	: Türkiye Futbol Federasyonu
UEFA	: Avrupa Futbol Federasyonları Birliği
FIFA	: Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo No	Sayfa No
Tablo 1. 2016-2017 TFF Süper Lig Takımlarına Verilen Cezalar.....	28
Tablo 2. 2016-2017 PTT 1. Lig Takımlarına Verilen Cezalar.....	31
Tablo 3. 2016-2017 TFF 2. Lig Beyaz Grup Takımlarına Verilen Cezalar.....	33
Tablo 4. 2016-2017 TFF 2. Lig Kırmızı Grup Takımlarına Verilen Cezalar	35
Tablo 5. 2016-2017 TFF 3. Lig 1. Grup Takımlarına Verilen Cezalar.....	37
Tablo 6. 2016-2017 TFF 3. Lig 2. Grup Takımlarına Verilen Cezalar.....	39
Tablo 7. 2016-2017 TFF 3. Lig 3. Grup Takımlarına Verilen Cezalar.....	41
Tablo 8. 2016-2017 Sezonu Genel Tablosu	42
Tablo 9. 2017-2018 TFF Süper Lig Takımlarına Verilen Cezalar.....	43
Tablo 10. 2017-2018 PTT 1. Lig Takımlarına Verilen Cezalar.....	45
Tablo 11. 2017-2018 TFF 2. Lig Beyaz Grup Takımlarına Verilen Cezalar.....	46
Tablo 12. 2017-2018 TFF 2. Lig Kırmızı Grup Takımlarına Verilen Cezalar	48
Tablo 13. 2017-2018 TFF 3. Lig 1. Grup Takımlarına Verilen Cezalar.....	49
Tablo 14. 2017-2018 TFF 3. Lig 2. Grup Takımlarına Verilen Cezalar.....	50
Tablo 15. 2017-2018 TFF 3. Lig 3. Grup Takımlarına Verilen Cezalar.....	51
Tablo 16. 2017-2018 Sezonu Genel Tablosu	52
Tablo 17. 2016-2017 ve 2017-2018 Sezonlarında Liglerde Alınan Cezalar	53

1. GİRİŞ

Futbol, tarih boyunca en çok ilgi çeken spor dallarından biridir ve sürekli olarak gelişerek daha da yaygınlaşmıştır. Futbol organizasyonları dünyanın dört bir yanından insanları bir araya getirmiş, milletlerin, ırkların ve toplumların birbirlerini tanımalarına olanak tanımış, dolaylı olarak da dünya barışına katkı sağlamasının yanı sıra insanlarda bulunan rekabet ve mücadele duygusuna bağlı olarak bazı sorunların ortaya çıkmasına da sebep olabilmektedir.

İnsanda var olan mücadele ve rekabet duygularının futbol ile olan uyumu ile taraftarlar, hatta milletler takımlarının ve ülkelerini temsil eden milli takımlarının etrafında kenetlenmektedir. Futbolun bu gücü aynı zamanda futbolun çekiciliğini arttırmaktadır.

Futbolun diğer bir gerçekliği de ekonomik bir güç olmasıdır. Futbol takımları başarılı olan şehirler bu başarıdan ticari açıdan fayda sağlamak ve şehirlerin gelişimi de hızlanmaktadır. Taraftarların oluşturmuş olduğu ekonomik döngü, tutmuş oldukları takımlar dâhil şehir, dolaylı olarak da ülkenin ekonomisine ve gelişimine önemli katkı sağlamaktadır.

Futbolu futbol yapan unsur olan taraftarlar, takımlarını her şeyleriyle benimsedikleri için takımlarına çeşitli yönlerden destek vermektedirler. Taraftar sayısı fazla olan futbol takımlarının doğal olarak seyirci gelirleri ve bütçeleri taraftar sayısı az olan takımlara göre fazla olmaktadır. Türkiye’de dört büyükler olarak da tabir edilen takımların bugünkü konuma gelmelerindeki en önemli etken taraftarlarıdır. Taraftar futbol kulübünün hem sportif motivasyonunu artırıcı unsur hem de kulübün önemli bir gelir kaynağıdır. Futbol takımlarının taraftar sayıları arttıkça takımların sorumlulukları artmaktadır. Çünkü taraftar takımının başarısına ve gelirlerine olumlu yönde etki ederken olumsuz sonuç doğuracak hareketler de yapabilir. Taraftarların takımlarına olan sevgileri ve bağlılıkları onları olumlu olumsuz davranışlara itmekte, bu durum futbol kulüplerinin karşısına bir sorun olarak çıkarabilmektedir.

Türkiye’de futbol müsabakalarının düzenlenmesinde söz sahibi olan Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Avrupa Futbol Federasyonları Birliği (UEFA)’nin belirlemiş olduğu standartlar çerçevesinde almış olduğu belirli kurallar dâhilinde Türk futbolunu düzenleyici makamdır ve Türkiye’de sportif faaliyet gösteren bütün futbol kulüpleri bu alınan kararlara ve belirlenen kurallara uymak ile yükümlüdürler. Türkiye’de profesyonel ve amatör liglerdeki işleyişi düzenleyen en önemli birimlerden biri ise Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu (PFDK)kararlarıdır. Tahkim kurulu müsabakalarda herhangi bir kural ihlali

durumunda almış olduğu kararlar ile takımlara cezai müeyyideler uygulamaktadır. Uygulanan müeyyideler taraftarların sebep olduğu bir eylemden dolayı olabileceği gibi saha içinde futbolculardan tutun basın toplantısı anında yöneticiler tarafından sarf edilen cümlelerden ötürü de olabilir. Kulüpler taraftarları arasında meydana gelen olaylardan dolayı da para cezaları alabilmektedir.

Türkiye’de Süper Toto Süper Lig, Süper Toto 1. Lig, TFF 2.Lig ve TFF 3. Lig klasmanlarında taraftarların ve takımların sebep olduğu olaylardan dolayı tahkim kurulu tarafından açıklanan PFDK kararlarını incelediğimizde takımların büyük para cezaları aldıkları görölmektedir.

Bu çalışma ile birlikte açıklanan PFDK kararları incelenerek verilen cezaların hangi sebeplerden dolayı verildiği ve verilen para cezalarının takımlara olan maliyetini hesaplamak amaçlanmaktadır.

1.1. Araştırmanın Önemi

Spor kulüpleri belirlenmiş kurallar çerçevesinde sportif faaliyetlerini yapmak ve belirlenmiş bu kurallara uymakla mükelleftirler. Kulüplerin sportif kurallara uyumunun denetimi ise yine devletin belirlediği birimler tarafından yapılmaktadır. Türkiye’de de futbolun denetimi devletin gözetimi altındadır. Spor yönetimi, sportif faaliyetleri belirlenen hedeflere ulaştırmak için insan ve madde kaynaklarını sağlayıp verimli biçimde kullanarak, belirlenen politikaları ve alınan kararları uygulamaktadır. Türkiye’de faaliyette olan futbol kulüplerinin denetimi devlet adına Türkiye Futbol Federasyonu tarafından yapılmaktadır (1). Türkiye Futbol Federasyonu tarafından yapılan denetim, önceden belirlenmiş olan kuralların bütün futbol kulüplerine eşit şekilde uygulanması ile yapılmaktadır. Bu kurallara uyulmaması durumunda ise Türkiye Futbol Federasyonu tarafından kulüplere disiplin cezaları verilebilmektedir.

Amatör olsun profesyonel olsun bütün futbol kulüpleri için sürekli gelir ve giderlerin en az seviyede olması, yeni yapılacak olan yatırımlara finansal kaynak sağlaması adına çok önemli bir unsurdur. Futbol kulüpleri gelirlerini arttırıcı çalışmalar yaparken, elde edilmiş maddi kaynakları en etkin bir şekilde harcamak zorundadırlar. Kulüplerin harcamalarını yaparken gösterdikleri bu özen, gelir elde etmelerindeki zorluklardan ve bu gelir kaynaklarının sınırlı olmasından dolayıdır.

Disiplinsiz fiiller neticesinde kulüplerin alabilecekleri maddi cezalar, kulüplerin sınırlı olan maddi kaynaklarını gereksiz bir şekilde kullanmalarına sebep olmaktadır.

Disiplin cezalarının kulüplere vereceği maddi kayıpların ve bu kayıpların yakın ve uzak maliyetlerinin belirlenmesi ve bu konuda çözüm önerilerinin sunulması, futbol kulüplerinin disiplin kuralları konusunda daha hassas davranmalarını sağlayarak gelir kayıplarına maruz kalmalarını engelleyecektir.

Yapmış olduğumuz bu çalışmamızın kulüplerimizin sezon boyunca almış oldukları disiplin cezalarını kulüp yetkilileri tarafından değerlendirilmesine katkı sağlayacağı görüşündeyiz. Bu çalışma ile kural dışı hareketlerle kulüplerine zarar veren yönetici, futbolcu ve taraftarın kulüplerine vermiş oldukları zararların boyutunu kendilerinin de görmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Spor camiasının ve taraftar topluluklarının bilinçlendirilmesi ile disiplin cezalarının aza indirilmesi sağlanabilecek, artan gelirleri başarıları yönünde harcanarak kulüplerin gelişimi hızlanacaktır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Türkiye’deki profesyonel futbol faaliyetlerinde meydana gelen disiplin ihlalleri ve bunların takımlarımıza olan maliyetini araştırmaktır.

Bir futbol kulübünün tribünden sahadaki oyuncusuna ve yönetimdeki isimlerine kadar görev alan ve takımını destekleyen tüm şahısların sezon içerisinde hem maddi hem manevi olarak kulüp başarısına olumlu veya olumsuz etkileri bulunmaktadır. İhlallerden dolayı bazı kulüpler ağır para cezaları alabilmekte ve bu da takımların genel başarılarını olumsuz etkileyebilmektedir. Bu sebeple, kulüplerin almış oldukları PFDK cezalarının kendilerine olan maliyetleri tespit edilerek, kulüplerin sezon boyunca almış oldukları cezalarının toplamının görülmesi ile alınan cezaların boyutunun belirlenmesi ile örneğin tribünlerimizdeki kötü tezahüratlar ve sahaya taraftarların inmesi gibi olayların en aza indirilmesine katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

1.3. Problem Cümlesi

2016-2017 ve 2017-2018 sezonlarında Türkiye’deki profesyonel liglerde kulüplere verilen cezaların dağılımı nasıldır?

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Futbol

Futbol, İngilizcede (foot) ve (ball) kelimelerinden adını alan “ayak topu” olarak adlandırılan bir takım oyunudur. Bu oyunun en belirgin özelliği; duruma göre fiziksel, zihinsel veya ruhsal niteliklerin, yaratıcı zekâ, beceriklilik veya rastlantının rol oynadığı, yenenlerin ve yenilenlerin bulunduğu, uzlaşmalı kurallara dayanan eğlence amaçlı bir etkinlik olmasıdır (2).

Futbol; on bir kişiden oluşan iki takım arasında, kurallarca belirlenmiş bir oyun alanında, belirli kurallara göre oynanan; eller ve kollar hariç topu vücudun herhangi bir yeriyle taşımaksızın rakibin savunduğu kalenin kale direkleri ve kale çizgisini topun tamamının geçmesiyle elde edilen sayı temeline dayanan; yaygın bir oyundur (3).

Futbol; biri kaleci olmak üzere on birer kişilik iki takım (yirmi iki kişi) arasında oynanan, küre biçiminde özel bir maddeden yapılan topun, eller ve kollar kullanılmadan (kaleciler hariç), ayak, kafa ve vücudun diğer bölümleriyle vurarak rakip kale çizgisinden içeriye topun tamamının geçmesiyle sayı (gol) yapılmasına dayalı bir oyundur (4). Futbol çağımızın en çok sevilen spor dalı olarak kabul edilir. Çünkü futbol oyunu için özel bir vücut yapısına gerek olmamasının yanında; çok kişi ile oynanmasının, topla oynarken daha fazla organın bilinçli olarak kullanılmasının, hareket ve mücadele zenginliğinin, olasılıkların sonsuzluğu ve temelde sık değişmeyen oyun kurallarının etkisi vardır (5).

2.1.1. Futbolun Tarihsel Gelişimi

Futbolun kesin olarak başlangıç dönemi ve coğrafik bölgesi hakkında kesin bir bilgi yoktur. Olimpiyat oyunlarının ortaya çıkışı hakkında nasıl çeşitli efsaneler ve rivayetler varsa, top oyunlarından futbol oyunu da birçok millete atfedilmektedir (6). Dünyanın pek çok ülkesinde futbolun ilk başlangıcı olarak pek çok top oyunundan bahsedilmektedir. Ancak bu belirtilen top oyunları gerek oyunun kuralları, gerekse oynanılan alan ve malzeme bakımından da farklılıklar göstermektedir (7).

Maya, Aztek ve diğer Orta Amerika kavimlerinin, Amerika kıtasının keşfinden önceki zamana özgü top oyunları ile kabul edilen futbol arasında sınırlı miktarda ortak noktalar olmasına karşın, eski dönemdeki Çinlilerin Ts’ukü isimli oyunu günümüz futboluna ilginç bir şekilde benzemektedir (8).

Futbolda da neredeyse diğer spor branşlarının çoğunda olduğu gibi önderliği Çinliler yapmışlardır. Beş bin yıl önce Çinli hokkabazlar, topu ayaklarıyla dans ettiriyorlardı ve daha

sonra ilk oyunlar da yine Çin’de düzenlendi. Sahanın ortasında bir çit vardı ve iki taraftaki oyuncular ellerini kullanmaksızın topun yere değmesini engelliyorlardı (9). Bu gelenek, hanedandan hanedana aktararak sürdü. Milattan önce yapılmış bazı anıtlardaki rölyeflerde ve milattan sonra yapılmış bazı kabartmalarda görüldüğü gibi, Ming Hanedanı’na mensup Çinliler bugünkü toplara benzeyen toparla oynuyorlardı (10).

Bu oyunun ilk olarak ortaya çıkışı, efsanelerdeki "Sarı Kral" HuangDi'ye isnat edilir. O dönemler ifade edilen bu oyuna "Tsu-Chiu" (ayakla vurmak) demişlerdir. "Tsu-Chiu", günümüzdeki futbolun ilk şekillerinden olan bir oyun olarak ifade edilmektedir. Milattan önce 621 ile milattan sonra 618 yılları arasında, Çin'de çok benimsenmiş ve askerlerini savaş öncesi hazırlık amacıyla eğitmede faydalanılan bir oyun olarak oynanmıştır (11).

Daha sonraki yıllarda bu oyun tamamen unutulmuştur. Futbol, Çinlilerin Orta Çağ’da ortaya çıkarmış oldukları futboldan birkaç bin yıl sonra, Avrupa’da tekrar icat edilmiştir. Futbolun Orta Çağ’daki serüvenlerini incelemenden önce bir hatırlatma yapmak gerekmektedir. Aksi yönde ne kadar ifade edilirse edilsin, antik çağda futbol yani ayaktopu oynanmamıştır (12).

Bundan dolayı Orta Çağ futbolunun kökenleri antik çağ ile ilişkilendirilemez. Roma ve Yunan devirlerinde farklı top oyunlarının revaçta olduğu bilinmektedir. Popüler olan oyunların çoğu, en az iki veya daha fazla kişi ile oynanılan bir çeşit "istop" oyunudur (13).

Orta Fransızlar ve Romalı askerlerin Orta Çağ’da oynadıkları bilinen "La Soule" günümüzdeki futbol ile çok benzerlik göstermektedir. "La Soule" Romalı askerler tarafından Galya’ya götürülerek oradan yayılmıştır. Oyun içinde her çeşit sertlik serbesttir; oyunun oynandığı alan kimi zaman kilometrelerce uzağa inşa edilmiş direklerle sınırlandırılır. Futbolun İngiltere’de ortaya çıktığı görüşü tartışmalıdır. İtalyanlar bu oyunun kendi yurtlarından duyulduğunu, Fransızlar ise bu oyunun Normanlar tarafından İngiltere’ye götürülen "La Soule"dan meydana geldiğini iddia etmektedirler (14).

Kayıtlı birinci futbol oyunu günümüzde İngiltere’de Derby olarak ifade edilen yerde M.S.217 yılında "Büyük Perhiz Salısı" diye adlandırılan yerde (Shrove Tuesday) oynanmıştır (15). "Futbol", o zamanda bir Roma askeri birliği karşısında elde edilen net askerî başarıyı kutlamak için organize edilen bir şenlikte yer alan programın parçası olarak oynanmıştır. 1175 yılında ise, futbol her sene yapılan bir faaliyet haline gelmiştir (16).

2.1.1.1. Dünyada Futbolun Tarihsel Gelişim

Halk arasında futbol oynanılmaya başlandığı andan itibaren, belli kaideler çerçevesi içerisine temellendirildiği 19.yüzyıla dek çetin bir kavga ve sert bir dövüş şeklindeydi. Futbolun modern çağlara kadar uzanan yolunda pek çok ölü ve yaralılar olmuştur. O zamanda futbol, hem bedensel olarak hem de yaşamsal olarak tehlike teşkil etmekteydi (17).

Futbolun Orta Çağ'da yasaklanmasının altında yatan temel düşünce, sadece ortaya çıkan kargaşa değildir; toplumun futbol oynamayı gerekçe göstererek toplanıp ayaklanma çıkartma ihtimali, dönemin krallarının en büyük korkularındandı. Onların beklentisi; toplumun bu düzeni bozacak oyunlar ile ilgilenmek yerine askerî teçhizatlar ile vakit geçirip, kendini olası savaşlar için geliştirmesiydi (18). Getirilen yasaklar, İngiltere'de topluma aşırı tesir etmemiş, aksine giderek artan bir tutkuyla futbol, büyük kesimlerin ilgisini çekmiştir. Bu büyük ilgi, alaka karşısında, futbolu yasaklayıcı önlemler iptal edilmek zorunda kalmıştır (19).

17. yüzyıla gelene kadar futbol genellikle gizli bir şekilde oynanıyordu. Toplum tarafından futbolculara kötü gözle bakılıyordu. Fakat bir süre İtalya'ya sığınıp ardından ülkesine geri dönüş yapan Kral II. Charles zamanında "Calcio", tekrar serbest bir şekilde oynanılmaya başlandı. Soylu sınıfının devam ettikleri kolejler ise futbol kulüplerine kılavuzluk yapmışlardır. Harrow, Eaton, Westminster gibi kolejler futbolu kendi oluşturdukları kurallar ile oynamışlardır. 1841 yılında, rugby (ragbi) ile futbolun kesin olarak birbirinden ayırt edilmesi için ortaya konan çalışmalar sonucunda futbol topunun tam bir küre biçiminde olması kararlaştırıldı (20).

1848 yılında ise "Cambridge Kuralları" çatısı altında kararlaştırılan kurallar, düşünce ve uygulama farklılıklarının ortadan kalkmasını sağladı. Bunun sayesinde de futbolun yayılması hızlanmış oldu. Futbol, günümüz şekline on iki İngiliz takımının 1863 senesinde Londra'da bulunan FreeMason'un meyhanesinde imzaladıkları 14 ve şuanda da uygulanmakta olan futbol kuralları üzerine kesin mutabakata varıp, "Football Association" / "İngiliz Futbol Federasyonu"nu meydana getirmeleriyle ulaşmıştır (21).

1871 yılında Kral Kupası oynanmaya başlandı. Futbolun tüm evrene yayılması ise 1879'da ilk kez uygulanan profesyonellik olayı ile oldu. Glasgow'dan Darven'e getirilen İskoçyalı futbolcular ilk profesyonel oyuncular oldu. 1888'de İngiliz profesyonel ligi kuruldu ve ortaya konan kuralları diğer ülkeler de benimsemişlerdi (22).

1890 yılında oyun alanının çizgileri kireç ile çizildi ve daha sonra ortasına da bir daire yerleştirildi. Aynı sene içinde, kaleler ve ağlar takıldı. Kalelere takılan ağlar ile top tutuluyor ve bundan dolayı ağlar goller konusunda kuşkuyla yer bırakmıyordu. 1904 yılında FIFA kuruldu, o tarihten bu yana teşkilat dünya üzerindeki top-ayak arasındaki ilişkileri yönetmektedir. FIFA, zamanında İngilizler tarafından oluşturulan kurallarda pek az değişiklik yapmışlardır (23).

2.1.1.2. Türkiye’de Futbolun Tarihsel Gelişimi

Modern futbolun Türkiye’ye gelişi dünyanın diğer ülkelerinde olduğu gibi İngiliz denizcilerin, diplomat ailelerin ve tüccarların katkılarıyla olmuştur. Batılı diyebileceğimiz ülkelere gelen gazete ve dergilerden çeviri yaparak haberler yayınlayan Osmanlı gazeteleri, Fransa ve İngiltere’de oynanan futbol oyunu konusunda yazılar yayımlamıştır (24).

Türk toplumuna modern futbolun girişi 19.yy. sonlarına rastlar. O zamanda bazı dini inanışların da etkisi ile futbol oyunu Müslüman Türkler arasında gelişim göstermemiştir. Osmanlı’nın topraklarında ise ilk defa futbol, Müslüman olmayanlar tarafından ve ülkede ikamet eden yabancı uyruklular tarafından oynanılmıştır (25).

Sosyal olarak ve idari açıdan hem İstanbul’ uzak hem de sakin olan Selanik ve İzmir şehirleri, futbolun ilk taraftarlarını bulmuş olduğu şehirlerdir. 1875’te Selanik şehrinde, 1877 yılında ise İzmir şehrinde futbol oynanılmıştır. İngilizler 1894 yılında Football Club Smyrn’i kurmuşlardır. Bornova semtinde oturan İngilizler, kendi aralarında futbol oynamışlar, zamanla bunlara Rum gençleri de katılmıştır (26).

Osmanlıda ilk futbol kulübü 1899 yılında İngilizler tarafından kurulan Siyah Çoraplılar futbol kulübü olmuş, fakat bu kulüp hemen kapatılmıştır (27).

İzmir’de futbolun önderliğini üstlenen La Fontaine ailesinden James La Fontaine, 1889’da gelip İstanbul’a yerleştiğinde, arkadaşları ile birlikte Kadıköy’de “Football Association” takımını kurmuşlardır. Bu kulüp sayesinde futbol o zaman İstanbul’da oynanan rugby oyununun önüne geçmiştir (28).

İzmir’de ikamet etmekte olan kimi İngiliz aileleri, iş amaçlı İstanbul’a taşınmışlar ve İngiliz sefarethanesindeki bazı memurları da aralarına alarak Moda çayırında futbol oynamaya başlamışlardır. İzmir’den İstanbul’a gelen futbolcularla beraber, İngiliz sefarethanesindeki personellerden bazılarının katılımı ile onlara uygulanan

dokunulmazlıktan da istifade ederek, Moda Futbol ve Ragbi kulübü 1896'da kurulmuştur (29).

Bundan sonra, 1901 yılında James La Fonten tarafından, Kadıköy Futbol Kulübü (Union) adı ile bir kulüp kurulmuştur. 1903 yılında Beşiktaş Kulübünün kurulmasından sonra, İngilizler, Moda Futbol Kulübü adı ile ikinci bir kulüp daha meydana getirmişlerdir. 1905 yılında Mekteb-i Sultani günümüzdeki adı ile “Galatasaray Lisesi” talebelerinden Ali Sami (Yen) Bey'in teşebbüsleri ile Galatasaray ve 1907'de de Kadıköy'de Fenerbahçe, Üsküdar'da Anadolu Kulüpleri kurulmuştur (30).

İstanbul'da bulunan dört yabancı kulüp "Elpis", "Moda", "Imogone" ve "Kadıköy" (Union) adındaki kulüplerin meydana getirdiği İstanbul Futbol Birliği kendi bünyesinde bir futbol ligi kurdular (17 Mayıs 1903). Daha sonra kurulan bu ligde Türk takımları da yer aldılar. 1910 yılında "İstanbul Futbol Kulüpleri Ligi" adıyla kurulan ligin, tabanını daha da yerlileştirip genişleterek yeniden örgütlenerek "Cuma Ligi" ve "Pazar Ligi" diye bölünerek Cumhuriyet'e ulaştığı görülmektedir. 13 Nisan 1923'te Türkiye Futbol Federasyonu kuruldu (31). Aynı yıl 21 Mayıs'ında FIFA üyeliğine kabul edildi. 26 Ekim 1923'de Türkiye, ilk millî maçını Romanya ile İstanbul'da oynadı (2-2). 1954'de kurulan UEFA (Avrupa Futbol Federasyonları Birliği), 1962 yılında Türkiye'yi bir Avrupa ülkesi olarak üyeliğe kabul etti. 1951 yılında profesyonelliğin kabul edilmesiyle futbolun bir meslek dalına dönüşmesi ve gelişmesi sağladı (32).

Futbolda profesyonelleşme yolunda ilk değerli adım 1951-1952 sezonu akabinde İstanbul, Ankara ve İzmir'de profesyonel liglerin oluşturulmasıyla atılmıştır. Fakat, 1951 yılında faaliyete geçen bahsedilen profesyonellik, sadece İstanbul ve bir nebze de olsa İzmir ve Ankara'da uygulanılabilen bir profesyonellik olmuştur (33). 1959-1960 sezonunda oluşturulan “Deplasmanlı Millî 1. Lig”de 1964’e kadar İzmir ve Ankara haricinde Anadolu kulüplerinin yetkilileri bulunmamaktadır (34). 1963-1964 Sezonunda oluşturulan 16 kulübün yer aldığı Türkiye Profesyonel 2. Lig’de yalnızca dört, 1965-1966 sezonunda 22 kulübün bulunduğu 2. Lig’de ise 10 Anadolu kulübü yer almıştır. Anadolu’da futbol ancak 1960’ların son altı ayı itibari ile yayılabilmektedir (35).

Günümüzde Popüler kültür etkisini arttırarak, sosyal, ekonomik ve siyasal yaşamın her dalında kendisini hissettirmektedir. En can alıcı siyasi vakalardan en trajik ve dramatik ekonomik haberlere, müzikten spora varana kadar günümüzdeki toplumsal hayatta, popüler kültür etkisini göstermektedir. Popüler kültür, en heyecan verici en canlı, en keyif verici

etkisini spor dallarından futbolda göstermektedir. Futbol, günümüz şartlarında hem eğlenmek açısından hem boş zamanları avantaja çevirme açısından hem despor branşları içinden küresel çapta en popüler spordur (36).

Futbol, içinde yaşadığımız zamanın en etkili nesnelerinden bir tanesine dönüşmüştür ve bu sebepten dolayı da futboldan bahsettiğimiz her dakika, aynı anda ekonomiden-kimlikten-şiddetten-siyasetten-toplumsal yaşamdaki bir takım değişimlerden ve zorluklardan da bahsetmiş oluyoruz. Futbol bir oyun olmasının yanı sıra, toplumsal hayat yaşantısında bir ‘minyatür’ model şeklinde görev üstlenmekte ve onun aracılığı ile toplumsal hayata bazı rol ve değer aktarımları gerçekleştirilmektedir. İşte bundan dolayı futbol ‘endüstriyel futbol’ olarak adlandırılmasının sonra oynanan oyunun bundan sonra futbol olmadığını kesin bir şekilde dile getirilmesi büyük önem teşkil etmektedir. Günümüz toplumunda futbol, bir iletişim modeli ve aracı oluşturmaktan ziyade beraberinde futbol ile beraber hareket eden bazı mekanizma ve kuruluşları da oluşturmaktadır (37).

Küreselleşme yolunda futbol önemli safhalardan biridir. Futbol herkesçe bilinen küresel bir Futbol küresel bir realitedir. Ticari ve ekonomik ilişkilerin yeniden şekil almasında küreselleşme rol almış ve spor da küreselleşmeden etkilenmiştir. Çok ulusu içinde barındıran şirketler spor dünyasında etkili bir seviyeye gelmeye başlamıştır. Ticarileşme ve metalaşma ekseninde spor tekrardan şekil almaya başlamıştır. Aslında son derece basit bir oyun olan futbolun belirlenen kuralları herkes tarafından anlaşılabilir ve her amaç doğrultusunda haz duymak için oynanılabilir. Diğer spor branşları gibi karmaşık bir yapıya sahip değildir (38).

Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra sporun desteklenmesi devlet politikası haline gelmiştir. 31 Temmuz 1922 tarihinde ilk toplantısını yapan Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı ile bütün kulüpler bir çatı altında toplanmışlardır. Bu cemiyet spor federasyonlarının temelini oluşturmuştur. Oluşturulan ilk federasyonlar atletizm, futbol ve güreştir (39).

Tarihler 1951 yılında 24 Eylül’ü gösterirken, profesyonelliğin onaylanması ile Türk futbol tarihinde yeni sayfa açılmıştır. 1954 yılında Avrupa Futbol Federasyonları Birliği UEFA’nın kurulmasının ardından Türkiye diğer Avrupa ülkeleri gibi Avrupa ülkesi kabul edilme azmini göstermiş ve bu talebi 10 Şubat 1962’de FIFA tarafından alınan karar sonrasında onaylanmıştır. İlk Milli diyebileceğimiz Lig maçları 1959 yılında başladı. Maçlar İstanbul’dan gelen sekiz takım, İzmir ve Ankara’dan gelen dörder takımın katılımıyla iki grup halinde gerçekleştirilmiştir (40).

1963-1964 futbol sezonunda İkinci Türkiye Ligi kurulmuş, 1965 yılında yapılacak olan genel seçimlere gidileceği tarihte yaz aylarında alınan bir karar ile İkinci Türkiye Ligi 1965-1966 tarihinde kapsamı genişletilerek iki ayrı gruba bölünmüştür. 1967-1968 tarihinde devam eden talebe karşılık vermek için Türkiye Üçüncü Ligi kurulmuş daha sonra da 1970-1971 tarihlerinde Üçüncü Lig'in kapsamı genişletilerek ve dört ayrı gruba bölünmüştür (41).

Son yıllarda ülkemiz futbolu dünya futbolu ile rekabetleşmekte, Milli Takım, Galatasaray, Trabzonspor, Beşiktaş ve Fenerbahçe gibi takımlar ile ülke toprakları içerisinde ve dışarısında birçok başarılı neticeler elde edilmiştir. 2002 yılında dünya üçüncülüğü, 2000 yılında UEFA kupası kazanma başarısı, Şampiyonlar liginde son sekiz takıma kalma gibi başarılar elde edilmiştir. Bu başarıları çeşitli sebeplerle açıklamak mümkün olmakla birlikte öncelikle söyleyebileceğimiz sebepler alt yapıya karşı artan önem ve bilimsel yöntem ve teknikler ile çalışmalar yapmak olduğu söylenebilir.

Günümüz itibariyle futbolun Türkiye Futbol Federasyonunca belirlenmiş farklı ligleri bulunmaktadır. Bunlar arasında, Süper lig, TFF 1. Lig, TFF 2. Lig, TFF 3. Lig, U21 Ligi, Amatör Ligler, Bal Ligi sayılabilir (42).

2.1.2. Futbolun Özellikleri

Futbol branşında da diğer spor branşlarında olduğu gibi çok yönlü bir kazanım vardır. Futbol her geçen gün nüfuzunu arttırmaktadır (43). Özellikle Çin ve ABD gibi başta gelen ülkelerin futbol sektöründe bir atılım yaptığını görmekteyiz. Aslında futbol sahada oynananın dışında çok büyük bir anlam ifade etmektedir. Dünyada futbola olan ilgi de bunu desteklemektedir (44).

Futbol, yarışma, rekabet ve mücadele olduğu oranda, aynı oranda da insanları keyiflendiren, insanları arkasından takip ettiren bir gösteridir. Stadyumlara bir futbol maçını seyretmek için gelenler, maç izleme hazzını hiçbir şey ile değiştirmezler (45). On binlerce, yüz binlerce futbol aşığı, sevdalısı olduklarını söyledikleri takıma ya da milli takımlarına katkı sağlamak, o anı yaşayabilmek için maç saatinden saatler önce stadyumlarda yerlerini alır, hatta uzak şehirlere, dış sahalara doğru yola koyulurlar. Bu saydıklarımızın tamamı, hem seyir zevki hem de futbolun ayrıca bir gösteri sanatı olmasından kaynaklanmaktadır (46). Futbol farklı milletlerde farklı stillerde oynanabilmektedir. Yıllarca örneğin Amerikan futbolunun daha çok ilgi gördüğü ABD'de artık klasik futbola olan ilgi de her geçen gün artmaktadır (47).

Bugün futbol başlığı altında tüm dünya ülkelerinde oynanan, milyonlarca kişiyi stadyumlara, televizyon ekranlarının karşısında bekleten altı spor branşının beş tanesi yaygın bir şekilde oynanmaktadır. Bunlar; Amerikan Futbolu, Kanada Futbolu, Avustralya Futbolu, Gal Futbolu ve Klasik Futboldur (48).

2.1.3. Modern Futbolun Doğuşu

Eski Yunan ve Romalılar ve Ispartalılar tarafından ordu saflarında çeviklik antrenmanı şeklinde benimsenen ayaktopu oyununun İngiltere'ye Roma lejyonierlerinin götürdüğü söylenmektedir. Fransızlar, bu oyunun Normanlar aracılığıyla İngiltere'ye götürüldüğü yönünde tahminde bulunurken, İngilizler de ayaktopu oyununu kendilerinin icat ettiklerini ve milli sporları olduğu düşüncesini savunmaktadırlar (49). Ancak ortada kesin bir bilinen gerçek varsa, 12. yy.dan beri ayaktopu oyununun İngiltere adalarında üst düzeyde yaygın olarak oynandığıdır. 12. Yüzyıla gelindiğinde oynanan futbol İngiltere'de öyle bir yarışma havası oluşturmuştur ki, II. Edvard, köyler ve kasabalar arasında çatışma ve düşmanlıklara neden olan futbolu, yayınladığı bir fermanla yasaklamak zorunda kalmıştır. Daha sonra 19. yy. başlarında Kral II. Charles tarafından serbest bırakılmıştır (50).

Modern futbol adına ilk temeller 1848 tarihinde “Cambridge Kuralları” ismi bünyesinde futbolda oyun kurallarının bir arada toplanması ile atılmıştır. Ardından modern futbol 1863 yılında Londra'daki bir tavernada dünyaya gözlerini açar. O gün orada bir araya gelen futbol federasyonu yetkilileri oyun kurallarını aralarında onaylar ki, alınan kurallar, günümüz futbol oyun kurallarının da alt yapısını oluşturmaktadır (51).

1870 yılında İngiliz Futbol Birliği'ne üye 39 kulüp vardı. Dünyanın en eski kulübü olarak kabul edilen Sheffield FC 1857 yılında kuruldu. Ülke genelinde takımların birbirleri ile karşılaşması fikri giderek yaygınlaşınca, 1871 yılında İngiliz Federasyon Kupası düzenlendi.

Futbolun günümüzdeki şeklini alması, 1866 yılında İngiltere, İskoçya, Galler ve İrlanda futbol federasyonlarının bir araya gelerek, futbolun oyun kurallarını düzenleyen bir birim olan “İnternational Board” adı altında ilk uluslararası futbol kuruluşunu gerçekleştirmeleri olmuştur. 21 Mayıs 1904'te, yedi ülkenin federasyonları bir araya gelerek, Uluslararası Futbol Federasyonu'nu (FIFA) kurmuşlardır. Halen FIFA uluslararası müsabakaların organizasyonunda tam ve tek yetkili olarak dünya futbolunu yönetip yönlendiren, kuralların değiştirilmesi ve uygulanmasına karar veren, anlaşmazlıkların

çözümünde başvurulmuş ve karar yetkisine sahip kuruluş olarak görevine devam etmektedir (52).

2.1.4. Futbolda Fanatiklik Davranışlar

Spor, cinsiyet ayrımı yapmadan tüm meslek gruplarından insanları bir araya getiren ve kaynaştıran önemli bir sosyal bütünleşme aracıdır. Aslında izleyiciler maçlara rahatlamak, dinlenmek, kafalarını boşaltmak ve tatmin olmak için giderken dolaylı olarak da takımların ekonomik olarak varlıklarını sürdürmelerine katkıda bulunurlar (53). Hatta sporun bireyleri daha güçlü bir taraftar olmaya zorlayan bir yapısı da vardır. Futbol diğer spor branşlarıyla karşılaştırıldığında ülkemizde en çok oynanan, izlenen ve taraftarı olan spor branşıdır. Ancak son zamanlarda sporcuların, seyircilerin veya taraftarların uygunsuz davranışları sporu saldırgan davranış ve şiddet eylemlerinin sergilendiği bir alana dönüştürmüştür (54).

Futbol literatürü incelendiğinde, seyirci (sporsever), fanatik, taraftar vb. terimlerin sıkça kullanıldığı görülmektedir. Bir spor faaliyetini doğrudan ya da medya aracılığıyla izleyen kişiye seyirci, takımına bağlı olan, onu ya da sporcularını takip eden, onlara olumlu duygular besleyen, onları destekleyen ve futbola ilgili arzularını bu şekilde karşılayan kişiye taraftar (55) tuttuğu takıma aşırı derecede tutkuyla bağlanmış olan kişiye ise fanatik denilmektedir (56).

Taraftarlık, temel itibarıyla takıma gönül veren kişilerin katılımı ile gerçekleştirilen bir kent ritüelidir. Fanatizm, bir şeye çok aşırı ölçüde, coşku ve tutkuyla bağlılık, insanı aşırılıklara sürükleyen körü körüne yandaşlık, taassup, bağnazlık, tutuculuk, yobazlık, yani bir bakıma insanın akıl ve muhakemesini devre dışı bırakan bir bağlılık yahut bağımlılık olarak tanımlanmaktadır (57). Futbol seyirciliği açısından fanatiklik, kazanmak için her yolu meşru gören, sporun estetiği ve güzelliğiyle ilgilenmeyen ve sadece sonuca bakan, tuttukları takımın renklerini, marşlarını hastalık derecesinde önemseyen vb. davranış özelliklerini gösteren seyirci çeşididir (58). Fanatik ile taraftar kavramı arasındaki en önemli fark, fanatiklerin takımlarına taraftarlardan daha fazla bağlanmalarıdır.

Çoğunlukla fanatik olarak adlandırılan bu seyirci kitlesi, şiddet eğilimlerinin bir sonucu olarak spor faaliyetlerinde birçok tehditkâr ve rahatsız edici olaya neden olurlar (59). Bu nedenle, spor bilimcileri açısından, futbol seyircileri üzerinde yapılan araştırmalarda fanatizmin analizi her zaman araştırmaya değer güncel konular arasındadır (60).

Fanatizm, bir kimseye, bir gruba ya da takıma aşırı düşkünlük ve tutkuyla bağlı olma durumudur (61).

Fanatikler bir yarışma içinde mücadele eden taraflardan birine aşırı bir bağlılıkla, sabit fikirle düşkün olan tutucu kimselerdir. Dolayısıyla kimlik aşırılıkları da fanatiklik olarak ifade edilebilir (62). Fanatiklerin tribünlerde sergileyebilecekleri belli başlı davranışlar:

- Kazanmak için her yolu meşru görürler,
- Kalpleri, yalnız kulübünün rengi ve ismi için çarpar,
- Onlar, oyuna bakmazlar; galibiyete, neticeye bakarlar,
- Tuttukları takım gol atınca, avazı çıktığı kadar bağırmaya, içinde zapt etmeye çalıştığı heyecan ses halinde dışarı taşırmaya başlarlar.

- Gol yedikleri zaman yukarıdaki ruh halinin tam tersi bir hal alırlar. Önce acaba diye bir tereddüt, inanmak istemeyiş, sonra hakikat önünde boyun eğiş, sinirlerin adeta yükselmesi ve sağa sola sataşmaya başlarlar (63).

Spor müsabakaları içinde futbolu ayrı bir yere koymak gerekir. Dünyanın hemen her bölgesinde en çok ilgi gören spor dalı futboldur. Dolayısıyla en çok taraftarı ve fanatığı içinde barındıran spor dalıdır. Özellikle kitle iletişim araçlarının bilimsel ve teknolojik gelişmelere koşut biçimde, bilgiyi hızla ve alabildiğine dağıtması futbol oyununun toplumsal niteliklerini bir anlamda ete kemiğe büründürmüştür. Futbolun gelişme süreci başlangıcında köyler, kentler arasında herkesin oynadığı bu oyun, giderek değişim ve dönüşüme uğrayıp, bugünkü biçimini almıştır. Batı'da bu gelişim içinde profesyonel sporcu ile seyircinin ayrışması sonucunda, futbolun olmazsa olmaz unsurlarından taraftarlığın aynı zamanda futbolu kullanan güç odaklarının müşterisi olması, futbolun toplumsal yaşamdaki konumunu farklılaştırmıştır (64).

Holigan; Taraftarlığı şiddet boyutuna vardır, çevreye zarar veren ve azgınca davranışlarda bulunan kimsedir (65).

Holiganlığın nedenleri araştırıldığında, taraftarlık adı altında bir nevi futbolu kullanarak toplumsal tepkilerin ortaya çıktığını söylemek mümkündür. Dolayısıyla futbolu bir spor olmanın yanı sıra sosyolojik olarak incelemek de bu açıdan önem taşımaktadır. Holiganizmin başlangıç yılları I. Dünya Savaşı öncesinde dek gitmektedir. 50'li yılların sonlarına doğru düşüşe geçtiyse de 60'lı yıllarda yeniden yükselişe geçmiştir. Artık yalnızca İngiltere'de değil, dünyanın birçok ülkesinde Holiganizm varlığını sürdürmektedir (66).

Dünya futbolu tarihi irdelendiğinde bir takım acı olaylar yaşanmış, bu olaylarda birçok kişi yaralanmış hatta ölmüş, birçokları da tutuklanmış ve hapis yatmıştır. Bu üzücü olaylara bir göz atacak olursak: 1964 Lima (Peru)'da 24 Mayıs günü Tokyo olimpiyatları eleme grup karşılaşması olan Peru-Arjantin maçı sırasında hakem, ev sahibi takımın golünü iptal edince tribünde olaylar çıkmış, 320 kişi ölmüştür. 1984 Cali (Kolombiya)'da Pascal Guerrero Stadi'nda 17 Kasım günü Cali Amerika maçı sonunda çıkan olaylarda 24 kişi ölmüştür. Yine 1985 yılında Belçika'nın Heysel stadında oynanan Liverpool-Juventus maçı esnasında çıkan olaylarda 39 kişi hayatını kaybetmiştir. Türkiye'de de buna benzer olaylar yaşanmıştır. Bu olayların en üzücü ve dikkat çekenini ise 17 Eylül 1967'deki Kayserispor-Sivasspor maçıdır. Resmi kayıtlara göre bu müsabaka esnasında 40 kişi ölmüş, 300 kişi yaralanmıştır (67).

2.1.5. Futbolda Fair Play

Günümüzde spor bir yaşam stili ve eğitim aracıdır. Sporun, toplumda yaşayan bireyler tarafından farklı düzeylerde uygulanmakta olduğu görülmektedir. Bireyleri spora yönelten etmenler arasında başarılı sporcular ve kazançları, sporcuların popüler olması ve tüm dünya da tanınması, büyük takımlar, medya, bilhassa gençleri sporun içine çekmektedirler. Sporun popüleritesinin artışı ile beraber kazanma arzusu ön plana çıkmıştır. Ne olursa olsun kazanma isteği sporcuları ve sporla ilgilenenleri bazı yanlış tutum ve davranışlara itmektedir. Bu da sporun gerçek felsefesinin dışına çıkması anlamına gelmektedir. Yani, spordan ticari ve siyasi beklentilerin artması, ahlaki beklentileri ikinci plana itmiştir. Amatör ruhun, profesyonellik karşısında gerilemesine neden olmuştur (68).

Spordan beklenen verimi elde edebilmek, geçmişten günümüze kadar gelen spor ahlakı, felsefi ilkeleri ve kurallarına bağlı kalmakla mümkündür. Bunu da ancak küçük yaşlardan itibaren çocuklarımıza spor ve olimpizm ilkelerini aşlamakla sağlarız. Spor, barış, hoşgörü, eşitlik, disiplin, erdem, haz, hak, hukuk, mutluluk, sevgi ve saygı gibi insan onuruna yakışır kavramları bünyesinde taşıdığı gibi; hüznün, keder, stres gibi yine insani özellik taşıyan kavramları da içeren bir etkinlik olarak, insanın bütün varlığını etkileyen bir kavram olma niteliğini devam ettirmektedir. 21. yüzyıla girerken dünya sporunda iki kelime ön sırayı almıştır. İngilizce bir deyim olan fair-play'in sporda centilmenlik anlamına geldiği, dünyanın bütün halkları tarafından bilinmektedir. İngilizcede Fair, güzel, zarif, hoş, saf, lekesiz, şerefli, dürüst, doğru, adil anlamına gelmektedir. Fair-play, sevgi, dostluk ve kardeşlik anlayışdır (69).

Bu kavram spora uyarlandığında; hakça, dürüstçe bir oyun, kurallara bağlılık, rakibe saygı, haksız avantajdan kaçınma ve rakibin haksız dezavantajlarından yararlanmaya kalkışmama; rakibi yenmekten değil, rakiple beraber olmaktan zevk almayı, takımınızın attığı gol kadar, takımınıza atılan gölün de güzelliğini takdir etmeyi ilke olarak benimsemek anlamını ifade etmektedir. Fair-Play kavramı insan onuruna gösterilen saygının ifadesi olarak ortaya çıkmış, sporun her aşamasında ve her türünde hakça ve dürüstçe oyun oynamanın evrensel bir ahlaki ilkesi olarak kendini kabul ettirmiştir (70). Fair-play kavramı sadece hakem-sporcu ya da iki sporcuyu ilgilendiren yeni bir iletişim biçimi değildir. Fairplay, spor alanlarında seyirciden masöre, sporcudan antrenöre, yöneticiden hakeme kadar kısacası spora katılan herkesi doğrudan ilgilendiren yeni bir anlayıştır. “Takımınızı destekleyebilirsiniz ama karşı takıma hakaret etmek hakkınız yoktur” ilkesi kabul edilir (71).

Avrupa Futbol Federasyonları Birliği (UEFA) İcra Kurulu 2009 yılında futbolda mali refahı sağlamak için, Mali Fair Play (FFP) adını verdiği bir dizi prensip kararlarını kabul ederek futbol kamuoyuna sunmuştur. Söz konusu kararlar futbol camiasıyla paylaşıldıktan sonra 2011 yılı itibariyle yürürlüğe sokulmuş, kademeli olarak uyulması zorunlu kriterler belirlemiştir. Son yıllarda futbol kulüplerinin gösterdiği kötü finansal performans, kulüpler ve ilişkili taraflar açısından riskli bir durum oluşturmaktadır. Kulüplerin gelirlerinden fazla harcama yaparak aşırı borçlanması, zamanında ödenemeyen ücret ve borçlar, yüksek dönem zararları futbolun mali disiplinden uzak yönetildiğine dair algıları güçlendirmektedir (72).

2.2. Türk Futbolunda Disiplin Düzenlemeleri

Türk futbolunun düzenlenmesi ve işleyişi ile sorumlu olan kurum Türkiye Futbol Federasyonudur. Türkiye Futbol Federasyonu futbola ilişkin düzenlemeleri bünyesi altında oluşturduğu kurullar aracılığıyla yapmaktadır.

2.2.1. Türkiye Futbol Federasyonu

Günümüzde çok büyük toplulukları nüfuzu altına alan futbol, çok önemli sıkıntıları da birlikte getirmiştir. Amatör ve profesyonel maçlarda herhangi bir sebepten dolayı pek çok sorunlar meydana gelmekte bunun akabinde ise saha içinde ve dışında birçok kural dışı hareket meydana gelmektedir (73).

Futbol müsabakaları öncesi, sonrası ve müsabakalar sırasında yaşananların bir kişi veya kulübü mağdur etmemesi için bu alanda yetkili kurumlar tarafından bazı kurallar benimsenmiştir. Futbolun içerisinde bulunan bütün aktörlerin bu kurallara uyması, bu soru daha güzel yapılır ve izlenir hale getirecektir. Belirlenmiş kurallara ilişkin sportif erdem,

oyunun kurallarına uyma, herhangi bir nedenle kurallardan sapmamaktır. Başka bir deyişle, kurallara uyularak futbol sporunun yapılması amir hükümler içeren oyun kurallarını kabullenme ve onlara kesinlikle uyma ile sınırlıdır. Belirlenmiş kararlara ilişkin sportif fazilet, oyunun alınan kurallarına uymak, herhangi bir sebepten dolayı kural ihlali yapmamaktır. Başka bir ifade ile kurallara uyularak futbol sporunun yapılması uyulması gereken oyun kararlarını benimseme ve o kurallara net bir şekilde itaat etme ile sınırlıdır. Belirlenmiş kurallara uyum: yaptırım kararları ile zorunlu kılınmayan, tersine spordaki kuralların istediğinin ötesinde sporcunun rekabete girdiği sporcu ile eşit durumlarda mücadele isteğini, rakip sporcunun maruz bırakılabileceği adaletsiz durumları ortadan kaldırmak için gösterilen gayreti, kendi fayda ve düşüncesine uyumlu olmasa bile hakemlerin kararlarına saygı duymayı, kendi çıkarına olmasa bile hakemlerin doğru kararlar alabilmelerine yardım etmeyi, kazanma veya kaybetme durumunda ölçülü hareket etmeyi temel almaktır (74).

Ülkemizde futbolun işleyişinden sorumlu kurum Türkiye Futbol Federasyonudur:

1. Takımlar ya da gerçek şahıslar sportmenliğe, oyun kaidelerine ve TFF'nin almış olduğu kararları ile talimatlarına uymamaları halinde disiplin cezaları ile cezalandırılır.
2. Bu talimatta ifade edilen disiplin cezaları esas cezalardır. Özel durumların varlığı durumunda, bu cezalar arttırılabilir ya da azaltılabilir.
3. Sportmenliğe veya başka disiplin kararlarına ters düşen davranışlarda, hakemin o anı görmemesi sebebiyle bir karar verememiş olması disiplin cezalarının uygulanmasına engel değildir.
4. Bu talimat kararları uyarınca uygulanacak cezalar, somut durumun taraflı ve tarafsız tüm şartları, ihlal eden kişinin kusur ölçüsü, ağırlaştırıcı ve hafifletici bütün gerekçeler değerlendirilmek şart ile belirlenir (75).

Türkiye Futbol Federasyonunun belirlemiş olduğu kurallara uymamanın yaptırımı disiplin cezalarıdır. Türkiye Futbol Federasyonunun belirlemiş olduğu genel hükümlere uyulmaması halinde alınacak olan cezalar arasında, ihtar, kınama, para cezası, ödüllerin iadesi, saha kapanma cezası, hak mahrumiyeti cezası gibi yaptırımlar bulunmaktadır (75).

Futbolun disiplin kurallarına uymama neticesinde futbol kulüplerine verilen bu cezalar, kulüplere maddi ve manevi bir yük getirmektedir. Disiplin cezalarının kulübe vereceği zararlar arasında, kulübün prestijinin sarsılarak saygınlığının azalması sayılabilir. Disiplin cezalarının kulüplere vereceği maddi zararlar ise biraz daha geniş boyutludur.

Futbolun geniş kitlelere yayılması ile bu spordan sağlanacak maddi kazanlar ve zararlar çok önemli bir hal almış, futbol adeta bir endüstri haline gelmiştir (76). Bu durumu kontrol edebilmek de hayli zor bir hale gelmiş, kulüplerin yönetim kadroları da daha profesyonel ve kulübü hem başarıya götürecek ve hem de kulübü maddi anlamda kendi kendine yetecek hale getirme düşüncesi öne çıkmıştır. Amatör olsun profesyonel olsun kulüplerin kendi kendilerine yetecek maddi duruma kavuşmaları, sportif devamlılıkları için son derece önemlidir (77).

2.2.2. Türkiye Futbol Federasyonu’nu Oluşturulan Kurullar

Türkiye Futbol Federasyonu çatısı altında açıklandığı üzere 15 kurul bulunmaktadır.

Bunlar;

1. Yönetim Kurulu
2. İcra Kurulu
3. Denetleme Kurulu
4. Tahkim Kurulu
5. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu
6. Amatör Futbol Disiplin Kurulu
7. Kulüp Lisans Kurulu
8. Etik Kurulu
9. Temsilciler Kurulu
10. Merkez Hakem Kurulu
11. Sağlık Kurulu
12. Dopingle Mücadele Kurulu
13. Dış İlişkiler İcra Kurulu
14. Engelliler Futbolu Koordinasyon Kurulu’dur.
15. Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu(78).

Yönetim Kurulu: Türkiye futbol federasyon başkanı ile 14 üyeden oluşmaktadır (78).

İcra Kurulu: Alınan 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri konusunda kanun uyarınca oluşturulan İcra Kurulu'nun, TFF Statüsü'nün 40. Maddesine göre görev ve yetkileri belirlenmiştir.

İcra Kurulu, TFF Başkanı, başkan vekilleri ve Yönetim Kurulu tarafınca belirlenmiş olan iki Yönetim Kurulu üyesinden oluşmaktadır. İcra Kurulu'nun bulunan görev süresi Yönetim Kurulu'nun görev süresi ile eşdeğerdir.

İcra Kurulu, aldığı karar ile TFF Başkanını toplantıya davet eder.

İcra Kurulu, acil kararların alınması gerektiği anda yapılacak iki Yönetim Kurulu toplantısı arasında oyçokluğuyla karar alır.

Genel Sekreter ise, İcra Kurulunun düzenlediği toplantılara katılabilir. İcra Kurulu gerekli görmesi halinde, konular ile ilgili danışman ve uzmanlar da yapılan toplantılara iştirak edebilirler. Bu şahısların ise oy hakları bulunmamaktadır.

İcra Kurulu'nda kararlar alındığı anda hemen uygulamaya konulur. Alınan kararlar İcra Kurulu'nda yapılması beklenen birinci Yönetim Kurulu toplantısı zamanında Yönetim Kurulu kararıyla kabul edilir.

İcra Kurulu başkanının toplantıya katılamaması durumunda toplantıya onun yerine birinci başkan vekili liderlik yapar (79).

Denetleme Kurulu: Bu kurul, dört yıllığına, Genel Kurul tarafından seçilebilecek mali konularda uzman olan beş asıl üye, mali konularda uzman olan beş yedek üyeden oluşmaktadır. Üyeler birbirleri aralarından başkan seçerler.

Denetleme Kurulu'nun Görev ve Yetkileri; Denetleme Kurulu ise, Yönetim Kurulunca belirlenen ve Genel Kurulca onaylanan yönergeye uyumlu olarak Federasyonun mali prosedürlerini Genel Kurul yerine denetlemektedir. Her yıl hazırlaması gereken senelik denetleme raporlarını Genel Kurulun tasdikine sunar.

Düzenlenen denetleme raporunda; gelir-gider tabloları, bilançolar ve senelik faaliyetleri temel alan mali tablolar yer almaktadır. Ayrıca kaynaklardan verimli, ekonomik ve etkin faydalanılıp faydalanılmadığı, yapılan harcamaların sportif uygulamalar için harcanıp harcanmadığı ve mali işlemlerle alakalı karar ve tasarrufların hedef ve yapılan programlarına uyumlu olup olmadığı konularına da yer verilmektedir. Denetleme Kurulu, düzenlemiş olduğu raporunu Genel Kurula üye olan tüzel şahıslara ve gerçek şahıslara Genel Kurulun düzenleyeceği toplantı takviminden bir ay önce olacak şekilde iletir. Genel kurul üyeliği olan tüzel kişilerin temsilcilerine de ayrı bir şekilde rapor gönderilmemektedir. Hazırlanan raporun postaya verilış tarihi gönderme tarihi olarak kabul edilmektedir (80).

Tahkim Kurulu: Düzenlenen 5894 Sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri konusunda alınan kanun gereğince Tahkim Kurulu, bağımsız ve objektif bir

mecburi tahkim makamıdır. TFF’ de bulunan en üstteki hukuk kuruludur. TFF Statüsü ve ilgili kararlarda ifade edilen nitelikteki uyumsuzluklar ile alakalı son karar merciidir.

Tahkim Kurulu, TFF Statüsü ve ilgili alınan talimatlar gereğince kararlar verme iznine sahip kurul ve üyeler tarafınca verilecek kararları en son olarak kontrol ederek özellikle karara bağlar.

Tahkim Kurulu kendi tarafına gerçekleştirilen başvuruları net ve en son şekli ile karara bağlar ve alınan bu kararların iptali için mahkemeye başvurulamaz (81).

Tahkim Kurulu:

a) Federasyon ile takımlar, hakemler, sporcular, teknik direktörler, antrenörler, sporcu temsilcileri, sağlık görevlileri ve diğer görevliler hususunda Yönetim Kurulu tarafınca verilecek kararları,

b) Amatör ve Profesyonel Disiplin Kurullarının almış oldukları kararları,

c) Uyuşmazlık Çözüm Kurulu kararlarını,

e) Etik Kurulu kararlarını,

f) Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü ve talimatları gereğince en son karar verme inisiyatifine sahip başka kurulların verdikleri hukuki sonuç doğuran kararlar,

g) Yönetim Kurulu tarafından oluşturulan talimatlar ile alakalı uyumsuzlukları sorumlularının başvuruları üzerine kontrol ederek net bir şekilde karara bağlar (81).

Federasyon Başkanının teklifi ve Yönetim Kurulunun kararı ile en az beş yıllık meslekî tecrübeye sahip hukukçular arasından seçilecek bir başkan ve altı asıl ve altı yedek üyeden oluşur (81).

Tahkim Kurulu'nun görev süresi, Federasyon Yönetim Kurulu'nun görev süresi kadardır (81).

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu:

a) Takımlar,

b) Takımlar ile sporcular, profesyonel teknik direktörler, antrenörler, menajerler,

c) Futbol menajerleri ile sporcular, profesyonel teknik direktörler, arasında anlaşmadan doğan futbol ile alakalı bütün anlaşmazlıkları, tarafların taleplerine binaen özellikle sorumlu ve görevli olarak değerlendirir ve karara bağlar (82).

Amatör Futbol Disiplin Kurulu (AFDK): Düzenlenen 5894 Sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş Ve Görevleri konusunda alınan kanun gereğince ilk aşama yargı kurulu bulunan Amatör Futbol Disiplin Kurulu, TFF Başkanı'nın önerisi, TFF Yönetim

Kurulu'nun izni ile sorumluluğa getirilecek bir başkan ve altı esas üyeden oluşmaktadır. Amatör Futbol Disiplin Kuruluna aynı formatla asıl üye sayısınınca yedek üye ataması yapılır (83).

Amatör Futbol Disiplin Kurulu da, TFF Başkanı'nın görev yaptığı süre boyunca görev yaparlar (83).

Amatör Futbol Disiplin Kurulu, Türkiye birinciliği için mücadele eden ve bu amaçla futbol maçlarında yer alan amatör takımlar ve bu takımlarda yetkili futbolcu, koç, antrenör, yönetici ve diğer şahısların davranışlarından meydana gelen disiplin ihlalleri ve aynı maçlarda görev alan ve diğer yetkililerin yapmış oldukları disiplin ihlallerini ilk yetkili olarak karara bağlamaktadır. Ayrıca, Futbol Disiplin Talimatı'nın 55.maddesi uyarınca İl Disiplin Kurulları tarafınca verilen ve disiplin talimatının 75.maddesi ile konulan sınırları aşmakta olan cezalara, ilgili takım ve şahıslarca yapılan itirazları, itiraz makamı sıfatıyla kontrol eder ve karara verir. Kurulun F.D.T'nin 20/1 maddesi gereğince de para cezası verebilme izni bulunmamaktadır (83).

Kulüp Lisans Kurulu: Lisans çıkartmak amacıyla başvuruda bulunan takımların belirttikleri bilgi ve vesikalar ışığında ve TFF kulüp lisans talimatı akabinde başvuruda bulunan herhangi bir takıma lisans verilir verilmeyeceğine, lisansın geri kurula iade edilmesine ve kulüp lisans talimatında açıklanan cezaların uygulanabilip uygulanılmayacağına karar vermektedir (84).

Etik Kurulu: Türk futbolunun etik ve ahlaki değerlerini ve var olan marka değerini korumak ve toplumda bulunan saygınlığının zarar görmesinin önüne geçmek hususunda gerekli olan hukuksal denetlemeleri yapar (85).

Temsilciler Kurulu: Türkiye Futbol Federasyonunun batılı normlarda kurumsallaşabilmesi yönünde yürütülen çalışmalardan olan ve 2004 yılının Haziran ayında yeniden düzenlenerek Türk futboluna kazandırılmış olan Temsilcilik Kurumu, maçların güvenli ve sağlıklı yerlerde oynanması amacıyla misyonunu, futbolun gelişmesine fayda sağlayacak nitelikte görevlerini kararlı bir şekilde sorumlulukla yürütmektedir (86).

Temsilcilik Kurulu bu dönemde; UEFA'nın maçların denetimini gerçekleştirdiği "Delege" modelinde olduğu gibi yetki ve görevler ile donatılmış, yeniden oluşturulan mevzuatlar ile yetki ve görevleri daha da güçlendirilmiş, futbol organizasyonlarında görev alan tüm katılımcı kişilerin koordine edilmesini sağlayan bir sisteme kavuşturulmuştur (86).

Merkez Hakem Kurulu: FIFA, UEFA ya da TFF tarafından düzenlenen veya onay verilen her çeşit futbol, plaj futbolu, futsal ve HiF maçları için ilgili düzen ve kararlar gereğince hakem, yardımcı hakem, gerek görüldüğünde dördüncü hakem ile ek yardımcı hakemleri, gözlemci ve mentörleri direkt ya da alakalı kurullar vasıtasıyla atamak ve bu husustaki işlemleri yürütmekten sorumludur (87).

Sağlık Kurulu: TFF Sağlık Kurumunun temel amacı; kendisin uzmanlık sahası ile ilgili konularda sağlık ekibi görevlilerine lüzumlu eğitimi sağlamak, sporcu sağlığını güvence altına almak, sporcu veya futbolcu performansını analiz etmek, iyileştirmek ve üst seviyede tutmaktır. Bu amaç ile birlikte FIFA ve UEFA standartlarında her çeşit bilimsel verilere dayalı olarak çalışmalar yürüterek, meydana gelen proje ve teklifler, öneriler TFF Başkan ve de Yönetim Kurulu yetkililerine gönderilmektedir (88).

Dopingle Mücadele Kurulu: Futbolda etkili bir şekilde doping ile mücadele etmek düşüncesiyle, TFF çatısı altında görev yürütmek üzere bir Dopingle Mücadele Kurulu oluşturulur. Kurul TFF tüzüğü gereğince Sağlık Kurulu'na bağlı bir şekilde çalışma yürütür (89).

Dış İlişkiler İcra Kurulu: Kurul, Yurt dışında Türk futbolunun tanıtımı ve temsili, TFF'nin milletlerarası ilişkilerinin ilerlemesi amacıyla yapılması gereken faaliyetlerde bulunmaktadır (90).

Engelliler Futbolu Koordinasyon Kurulu: Engelliler futbolu ile ilgili düzenleme ve çalışmaların işleyişini sağlar.

Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu (PFDK): Kurul, profesyonel futbol faaliyetlerde bulunan takım, futbolcu, teknik direktör, antrenör, yönetici, maç görevlileri ve profesyonel futbolda görev alan diğer şahısların hal ve hareketlerinden doğan disiplin ihlalleri konusunda karar alır (90).

2.2.3. Türkiye Futbol Federasyonu Disiplin Talimatı

Talimatın amacı, amatör ve profesyonel futbol ekinliklerinde disiplini temin etmek, disiplin kurullarının oluşturulmasını, çalışma usul, metot ve esaslarını, disiplin ihlalleri doğuran fiilleri ve bu fiillere karşılık verilen cezalarını ve bu cezaların uygulamaya konulmasını tayin etmektir (91).

Talimata göre kural dışı hareketlere verilen disiplin cezaları;

İhtar: Belirlenen disiplin kurallarının ihlal edilmesi sonucunda disiplin kurallarının yazılı olarak hatırlatılmasıdır (91).

Kınama: Görevlilerin davranışlarının onaylanmadığının yazılı bir şekilde gerekli görülen yere bildirilmesidir (91).

Para Cezası: Şahıs veya takımların, gelişim ligleri, bölgesel amatör lig, profesyonel futbol müsabakaları ile sınırlı olmak şartıyla, belirlenmiş bir tutarı TFF' ye ödemek mecbur edilmesi durumudur. Takımlar, sporcularına, yöneticilerine ya da yetkililerine uygulanan para cezalarından tamamından sorumludur. Para cezası alan şahsın, kulüp ile olan ilişkisinin bitmesi, kulübün müteselsilen yani tüm borcu ödeme yönündeki yükümlülüğünü ortadan kaldırmış olmaz (91).

Ödüllerin İadesi: Kişilerin veya kulüplerin kazanmış oldukları maddi ve manevi değerleri bulunan varlıkları (kupa, madalya vs.) iade etmek durumunda kalmalarıdır.

İhraç: Bir takımın içinde bulunulan anda veya gelecekte düzenlenecek olacak bir organizasyona katılma hakkından mahrum edilmesidir (91).

Müsabakadan Men: Kulüp futbolcularının veya diğer şahısların resmi maçlara katılımının yasaklanmasıdır (91).

Soyunma Odası ve Yedek Kulübesine Giriş Yasağı: Bir şahsın soyunma odalarına ve koridorlarına, yedek kulübelerine ve saha içine girmesinin engellenmesidir (91).

Hak Mahrumiyeti: Kişinin ve ya kişilerin, statlara girmek de dâhil, futbol ile ilgili idari açıdan, sportif açıdan veya başka her çeşit eylemde bulunmak konusunda yasaklanmasıdır (91).

Lisansın Askıya Alınması: Bir sporcunun veya kişinin futbol ile ilgili bir faaliyeti yerine getirme hususunda gerekli olan lisansının kendisine sağladığı hakları geçici olarak kullanamama durumudur (91).

Lisansın İptali: Bir kişinin futbol ile alakalı bir etkinliği, eylemi yerine getirebilmesi için şart olan lisans belgesinin geçerliliğinin iptal edilmesi durumudur (91).

Transfer Yasağı: Bir takımın belirlenen bir oyuncu transfer dönemi zamanında futbolcu almasına onay verilmemesidir (91).

Saha Kapatma: Takımın yapacağı resmi maçını başka bir takımın sahasında oynamak zorunda bırakılmasıdır (91).

Müsabakaya Girişin Engellenmesi: Belirli bir tribün veya tribünlerdeki taraftarların müsabakaya girişlerinin yasaklanmasıdır. Müsabakaya giriş yasağının uygulanması konusunda, her stadyumun fiziki durumu doğrultusunda merkez bilet satış sisteminde ayrılmış olan tribünler, blokların esas alınması durumudur (91).

Seyircisiz Oynama: Ceza alan kulübün resmi maçını kendi sahasında taraftarı olmadan oynamasıdır (91).

Hükmen Mağlubiyet: Herhangi bir takımın bir müsabakada 3-0 mağlup sayılması durumudur. Hükmen galip sayılan kulübün üçten fazla atmış olduğu goller geçerli kabul edilmekle birlikte hükmen mağlup sayılan takımın kaydettiği hiçbir golünün geçerli sayılmaması durumudur (91).

Puan İndirme: Takımın hali hazırda bulunan puanlarının ya da ileride oynanacak maçlarda alabileceği puanlarının belirlenen oranda aşağıya çekilmesidir (91).

Bir Alt Lige Düşürme: Takımın bir alt kategorideki lige çekilmesidir (91).

İkame ve İlave Cezalar: Yapılan disiplin ihlalinin durumuna göre verilmesi düşünülen cezaya ek olarak verilen ödüllerin iade edilmesi veya başka bir para cezası verilmesi durumudur (91).

Futbol Disiplin Talimatında belirtilen disiplin ihlalleri ise şöyledir;

Sportmenliğe Aykırı Hareket: Sportmenlik ahlakı veya spor ahlakı ile uyuşmayacak şekilde davranışlar, tutumlar veya yapılan eylemler TFF'nin itibarına zarar veren ya da futbolun kıymetini düşüren davranışlardır (91).

Bilinçli Kart Görme: Bir sonraki maçlardaki durum düşünülerek bilinçli bir şekilde sarı ya da kırmızı kart görme durumudur (91).

Sportmenliğe Aykırı Açıklamalar: Basında, kitle iletişim araçlarında veya sosyal platformda spor ahlakına veya adil oyun (fair-play) düşüncesine yakışmayacak açıklamalarda, söylemlerde bulunmaktır. Söylemleri ile TFF'nin itibarına zarar veren, futbolun ödemini, değerini düşürecek, sporda şiddet olayları ya da düzensizliğe neden olacak, taraftar olaylarının oluşmasına neden olacak derecede söylemde bulanma, spor müsabakalarının taraflarını, maçlardaki yetkilileri, Futbol takımın veya TFF yönetimindeki yetkilileri küçük düşürecek veya bu yetkililere kin duyulmasına sebebiyet verebilecek şekilde demeçlerde bulunan şahıslar bahsedilen eylemi gerçekleştirmiş sayılırlar (91).

Hakem Soyunma Odasının ve Koridorlarının Güvenliği: Yetkileri bulunmayan yöneticilerin hakem soyunma odaları ve koridorlarına giriş yapmaları halidir (91).

Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket: Maç öncesinde, maç sırasında veya maç sonrasında;

- Kulübün en az altı sporcusunun maçın hakemi tarafından sarı ya da kırmızı kart ile cezalandırılması durumudur.

- Kulübün en az üç sporcusunun maçtan hakem tarafından atılmasıdır.

En az birden fazla sporcunun ya da yetkilinin eş güdümlü olarak bir müsabaka sorumlusuna hakarete bulunması, aldığı kararlara yönelik sportmenliğe yakışmayacak tarzda karşı çıkması, görevliyi baskı altına almaya çalışması, tehditte bulunması, bahsedilen kişiye yönelik güç kullanması durumudur (91).

Kişilik Haklarına Saldırı, Hakaret, Tehdit ve Tükürme: TFF ya da yetkililerine maçta sorumlu olan görevlilere, futbolculara, yönetimdeki kişilere ya da diğer ilgili takım ve şahıslara, hakarete bulunan, küfreden, tehditte bulunan ya da herhangi bir tarzda kişilik hak ve hukuklarına saldırı hareketi gerçekleştirme durumudur (91).

Ayrımcılık ve İdeolojik Propaganda: Herhangi bir şekilde etnik köken, din, dil ve ırk konusunda ayrımcılık yaparak insanlık haysiyetine zarar verecek hareketlerdir (91).

Kural Dışı Hareketler: belirlenen oyun kuralları dışında oyuna aykırı olarak sert ve şiddetli bir şekilde yapılan faul hareketleridir (91).

Saldırı: Saldırı eyleminin kulüp sporcularına, yönetimde bulunan sorumlularına, yetkililere ve diğer başka kişilere karşı gerçekleştirilme durumudur (91).

Kavgı: herhangi bir kavgada müdahil olan ve eylemleri daha fazla bir ceza durumunu gerektirmeyen vaziyettir.

Talimatlara Aykırı Hareket: Futbol ile alakalı alınan mevzuat kararlarının, TFF düzenlemelerinin ya da bilinen futbol oyun kurallarının çiğnenmesidir (91).

Belgelerin Haksız Kullanımı: Kendi hakkı olmamasına rağmen başka kişilere ait olan herhangi bir akredite kartlarını, başka uygunluk belgelerini kullanıp yetkilileri aldatmaya çalışan veya bu duruma bir şekilde katılma durumudur (91).

Sahtecilik ve Yanıltma: Lisans belgeleri ya da uygunluk belgeleri üzerinde oynama yapma veya kendisini aldatıcı duruma düşürme ve bu durumdan faydalanmak amacıyla TFF yetkililerini veya sorumluları aldatmaya çalışma durumudur (91).

Usulsüz Seyirci Alma ve Merdiven Boşluklarının Boş Bırakılmaması: Statlara giriş yapan taraftar sayısı hakkında gerçek dışı belgeler düzenleyen, demeçte bulunan, statlara biletsiz seyirci alan ya da bilet dışı bir belge ile seyirci alışı yapan veya tribünlere kapasite fazlası seyirci alarak menfaat sağlamaya çalışan kişiler bu eylemleri yapmış olmaktan dolayı sorumlu tutulurlar (91).

Cezaya ve Tedbire Uyulmaması: Verilen cezalara uyulmaması idari olarak alınan kararlara uymayan kişiler ya da cezaların infaz rejimine ve idari tedbir kararlarına uymayanlar veya bu nitelikteki ihlallere herhangi bir yolla iştirak etme durumudur (91).

Milli Müsabakaya Katılmamak: Yayın yolları ile ya da yazılı tebligatlar ile yapılan açıklamalara rağmen geçerli bir sebebi olmaksızın özel olarak düzenlenen milli maçlara ya da hazırlık çalışmalarına katılmama ya da çalışmaları ve maçın oynandığı yeri terk etme durumudur (91).

Saha Olayları: Statlarda var olan düzeni ve ya disiplini bozma, maçların olağan akışı içerisinde oynanmasının veya güvenliğin sağlanması yönünde alınan kararları bireysel olarak ya da toplu olarak ihlal etme durumudur (91).

Çirkin ve Kötü Tezahürat: Statlarda topluca gerçekleştirilerek söz ya da hareketler ile ya da benzer araç ve gereçler ile küçük düşürücü, rahatsız edici, taciz edici, tahrik edici tarzda tezahüratta bulunmak devamlılık haline bakılmaksızın yasaktır (91).

Yayın: Müsabakaya ev sahipliği yapan kulüpler, TFF'nin kulüpler yerine yayın yapma anlaşması imzaladığı kişi veya kişilerin yayınlarını en iyi koşullarda yapabilmelerini sağlamak ile sorumludurlar. Yayın öncesi hazırlıkların ya da yayın anında yayının kısıtlanması ve engellenmesi durumudur (91).

Tanıklıktan veya Belge İbrazından Kaçınma: Soruşturma durumunda ya da herhangi bir yargılama durumunda kişinin tarafına yapılan tebligata rağmen geçerli bir sebebi olmaksızın tanıklık yapmaktan kaçınması durumudur (91).

Müsabaka Sonucunu Etkileme: Müsabaka veya müsabakaların sonuçlarını spor hukukuna veya ahlakına yakışmayacak şekilde etkileme durumu olup teşvik amaçlı prim vermekte bu kapsama girmektedir (91).

Bahis: Kulüp yetkililerinin, sporcularının, maçta görevli olan sorumluların ve başka kişilerin yapılan maçlara dönük olarak düzenlemiş olan bahis ve benzer şans oyunlarına doğrudan veya dolaylı olarak katılmaları durumudur (91).

Müsabakaya Katılmamak: Bir sporcunun spor ahlakına aykırı bir tarzda maç hazırlıklarına veya maçlara katılmaması durumu ve sporcunun engellenmesi durumudur (91).

Görevi İhmal ve Kötüye Kullanma: Görevlilerin görevlerini yerine getirmemeleri ve yetkilerini kötüye kullanmalarıdır (91).

Hükümlülük: Kasıtlı bir şekilde gerçekleştirilen bir suçtan dolayısıyla iki yıldan daha fazla bir süre ile hapis cezalarına çarptırılmış olanlar ya da devletin güvenlik veya anayasal düzenine ve sistemin işleyişine ya da ülke savunmasına yahut devletin gizli bilgilerine yönelik işlenen suçlar ve yapılan casusluk, yolsuzluk, yiyicilik, rüşvet alma veya verme, hırsızlık yapma, dolandırıcılık yapma, sahtecilik yapma, güveni kötüye kullanma, hileli iflas gerçekleştirme, ihaleye fesat sokmak, suç dolayısıyla kaynaklanmış olan malvarlığı değerlerini aklama durumu veya kaçakçılık yapma eylemlerinden mahkûm olmak durumudur (91).

Doping: Doping mücadele etme konusunda doping ile mücadele etme ile alakalı hususlar, bu konuda uygulanmak üzere ise disiplin cezaları hususunda doping mücadele etme konusunda yayınlanan talimat kararları uygulanmaktadır (92).

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma kesitsel tarama modelinde bir çalışmadır. Bu tarama modelinde veri toplama süreci bir seferde gerçekleştirilir. Veri toplama araştırmaya konu olan evrenin herhangi bir zamanda ki durumunu resmetmeye benzer. 2016-2017 ve 2017-2018 futbol sezonlarında profesyonel futbol kulüpleri klasmanında Tahkim Kurulu tarafından verilmiş olan PFDK kararları tek tek incelenerek verilmiş olan cezaların sebepleri ve bu cezaların kulüplere olan maliyetleri incelenmiştir.

Bu çalışma; Saha Olayları, Çirkin ve Kötü Tezahürat, Taraftar İzleme Cezası, Talimatlara Aykırı Hareket, Sportmenliğe Aykırı Açıklama, Sportmenliğe Aykırı Hareket, Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket, Usulsüz Seyirci Alma, Kişilik Haklarına Saldırı, Hakaret ve Tehdit, Saldırı başlıkları ile sınırlıdır.

3.2. Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini, Türkiye Futbol Federasyonu bünyesindeki TFF Süper Lig, TFF 1.Lig, TFF 2. Lig ve TFF 3. Lig profesyonel futbol ligleri oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise 2016-2017 ve 2017-2018 sezonlarında bu liglerde mücadele eden futbol kulüpleri oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Çalışma sonuçlarının elde edilmesi amacıyla veri toplama aracı olarak, Türkiye Futbol Federasyonunun yayınlamış olduğu Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu kararları kullanılmıştır.

3.4. Verilerin Analizleri

Verilerin analizinde SPSS 21.0 istatistik paket programından yararlanılmış ve aritmetik ortalamaları IBM SPSS (Versiyon 21.0, Newyork) şeklinde sunulmuştur.

4. BULGULAR

Tablo 1.2016-2017 TFF Süper Lig Takımlarına Verilen Cezalar

Takımlar	Saha Olayları	Çirkin ve Kötü Tezahürat	Taraflar İzleme Cezası	Talimatlara Aykırı Hareket	Sportmenliğe Aykırı Açıklama	Sportmenliğe Aykırı Hareket	Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket	Usulsüz Seyirci Alma	Kişilik Haklarına Saldırı Hakaret Tehdit	Saldırı	Genel Toplam	Genel Toplam
Beşiktaş	367500	560000	9	210000	0	84000	0	0	0	0	1221509	1371509
Medipol Başakşehir FK	227500	160000	3	45000	0	76000	0	0	6500	26000	541003	541003
Fenerbahçe A.Ş	210000	1017500	14	265000	616000	10500	9000	0	17500	0	2145514	2225014
Galatasaray A.Ş	120000	262500	7	60000	230000	21000	0	0	0	0	693507	866507
Antalyaspor A.Ş	135000	45000	5	45000	0	22000	12000	100000	0	0	359005	448005
Trabzon Spor A.Ş	217500	990000	9	30000	0	375000	9000	100000	13000	0	1734509	1734509
Teleset M. Akhisar Spor	0	0	1	60000	0	26000	0	0	0	0	86001	86001
Gençlerbirliği	0	0	1	0	0	9000	10500	0	0	0	19501	45501
Atiker Konya Spor	315000	0	4	0	0	0	0	0	0	0	315004	315004
Kasımpaşa A.Ş	30000	0	2	15000	0	0	0	0	0	0	45002	45002
Kardemir Karabük Spor	15000	50000	6	0	0	13000	9000	0	26000	0	113006	113006
Aytemiz Alanya Spor	65000	0	4	15000	0	0	41500	0	0	0	121504	121504
Osmanlı Spor F.K	0	0	0	15000	0	13000	13000	0	0	0	41000	41000
Bursa Spor	82500	915000	9	45000	160000	0	56500	0	0	0	1259009	1459009
Kayseri Spor	210000	50000	6	140000	0	23500	13000	100000	26000	0	562506	562506
Çaykur Rize Spor	30000	50000	1	15000	0	36500	0	0	0	0	131501	131501
Gaziantep Spor	165000	750000	8	90000	0	0	18000	400000	0	0	1423008	1423008
Adana Spor	137500	300000	6	30000	9500	10500	13000	0	0	0	500506	500506
Genel Toplam	2327500	5150000	95	1080000	1015500	720000	204500	700000	89000	26000	11312595	12030095

Tablo 1'e bakıldığında 2016-2017 sezonunda Spor Toto Süper Lig Turgay Şeren sezonunda takımların PFDK kararları analizi sonucunda;

2016-2017 sezonunu şampiyon olarak bitiren Beşiktaş spor kulübü toplamda 1.371.509 TL para cezası almıştır. Süper lig sezonunda Fenerbahçe, Trabzonspor, Bursaspor ve Gaziantepspor'dan sonra en çok para cezası alan 5. takım olmuştur. Çirkin ve kötü tezahürat dolayısı ile 560.000 TL, saha olaylarından dolayı 367.500 TL ve talimatlara aykırı hareket etmekten dolayı 210.000 TL sportmenliğe aykırı hareket etmekten dolayı ise 84.000 TL para cezası almıştır. Beşiktaş takımı 2016-2017 sezonunda saha olayları konusunda en çok para cezası alan takım olmuştur.

Süper ligi 2. sırada bitiren Medipol Başakşehir takımı toplamda 541.003 TL ceza almıştır ve en çok para cezasını 227.500 TL ile saha olayları ihlalden dolayı almıştır. Süper ligde oyuncularının veya takım ekibinden yetkililerin karıştığı saldırı ihlalden dolayı para cezasını alan tek takım Medipol Başakşehir takımı olmuştur ve aldığı para cezası 26.000 TL'dir.

Fenerbahçe A.Ş 2016-2017 sezonunda Süper Lig'de en çok para cezası alan takım olmuştur. Toplamda 2.225.014 TL para cezası almıştır. Fenerbahçe takımı çirkin ve kötü tezahürattan dolayı sezonda en çok para cezası alan takım olmuş ve 1.017.500 TL para cezası almıştır. Aynı zamanda Fenerbahçe takımı, talimatlara aykırı hareket etmekten dolayı en çok para cezası alan takım olmuş ve 265.000 TL para cezası almıştır. Fenerbahçe takımı sportmenliğe aykırı açıklamada bulunma ihlalden dolayı süper lig takımlarından 616.000 TL ile en çok para cezası alan takım olmuştur. Son olarak Fenerbahçe takımı çirkin ve kötü tezahürat yapmaktan dolayı en çok seyirci kısıtlama cezası alan takım olmuştur.

Süper ligi 4. sırada bitiren Galatasaray takımı toplamda 866.507 TL para cezası almıştır.

Süper ligi 6.sırada bitiren Trabzonspor 2016-2017 sezonunda Fenerbahçe takımından sonra Süper Lig'de en fazla para cezası alan 2. takım olmuştur. Toplamda 1.734.509 TL para cezası alan Trabzonspor en çok para cezasını 990.000 TL ile çirkin ve kötü tezahürat konusunda almıştır. Aynı zamanda Trabzonspor sezonda sportmenliğe aykırı hareket etmekten ötürü 375.000 TL ile en çok para cezası alan takım olmuştur.

Sezonu 14.sırada bitiren Bursaspor zirve mücadelesi veren takımlar ve küme düşme potasında bulunan takımlardan ayrı olarak dikkat çekmektedir. Bursaspor toplamda 1.459.009 TL ile süper ligin Fenerbahçe ve Trabzonspor'dan sonra en çok para cezası alan takım olmuştur. Bursaspor takımı çirkin ve kötü tezahürat dolayısıyla 915.000 TL para

cezası almıştır. Son olarak Bursaspor 56.500 TL ile takım halinde sportmenliğe aykırı hareket etmekten ötürü en çok para cezası alan takım olmuştur.

2016-2017 sezonunda küme düşen takımlardan dikkat çekici şekilde para cezası alan takım ligi 17. sırada bitiren Gaziantep spor olmuştur. Gaziantep spor toplamda 1.423.008 TL para cezası almıştır. Süper ligde Fenerbahçe, Trabzonspor ve Bursaspor'dan sonra en çok para cezası alan takım Gaziantep spor olmuştur. Gaziantep spor 750.000 TL ile en çok para cezasını çirkin ve kötü tezahürattan almıştır. Son olarak Gaziantep spor süper ligde usulsüz seyirci almaktan dolayı en çok para cezası alan takım olmuş ve 400.000 TL para cezası almıştır.

2016-2017 Turgay Şeren sezonunda süper ligde takımlara verilen toplam para cezası 12.030.095 TL'dir. 2016-2017 Turgay Şeren sezonunda takımlara en çok para cezası 5.150.000 TL ile çirkin ve kötü tezahürat ihlalinde verilmiştir. Daha sonra sırası ile saha olayları 2.327.500 TL, talimatlara aykırı hareket 1.080.000 TL ve sportmenliğe aykırı açıklama 1.015.500 TL gelmektedir.

En fazla para cezası alan süper lig takımı 2.225.014 TL ile Fenerbahçe A.Ş, en az para cezası alan süper lig takımı ise 41.000 TL ile Osmanlı spor takımıdır.

Tablo 2. 2016-2017 PTT 1. Lig Takımlarına Verilen Cezalar

Takımlar	Saha Olayları	Çirkin ve Kötü Tezahürat	Taraflar İzleme Cezası	Talimatlara Aykırı Hareket	Sportmenliğe aykırı açıklamada bulunma	Sportmenliğe Aykırı Hareket	Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket	Usulsüz Seyirci Alma	Kişilik Haklarına Saldırı Hakaret Tehdit	Saldırı	Belgelerin Haksız Kullanımı	Hakem Soyunma Odasının ve Koridorların Güvenliği	Genel Toplam
Demir Grup Sivas Spor	52500	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	52503
Evkur Yeni Malatya Spor	112500	195000	10	0	0	13000	15750	0	0	0	7500	0	343760
Eskişehir Spor	117500	0	2	92500	0	97500	4500	26000	0	0	0	0	338002
Bolu Spor	37500	30000	3	17500	0	33000	4500	26000	0	0	0	0	148503
Göztepe A.Ş.	170000	15000	5	70000	85000	64500	0	0	0	0	0	0	404505
Akın Çorap Giresun Spor	52500	70000	5	17500	0	6500	0	26000	0	0	7500	0	180005
Altınordu A.Ş.	0	0	0	0	0	6500	5250	0	0	0	0	0	11750
Ümraniye Spor	15000	10000	2	0	0	13000	5250	0	0	0	0	0	43252
Balıkesir Spor Baltok	18750	25000	4	7500	70000	39000	0	0	0	0	0	50000	210254
Elazığ Spor	48750	215000	8	15000	0	23000	4500	0	82500	0	82500	0	471258
Denizli Spor	0	0	0	7500	0	0	5250	0	0	0	0	0	12750
Manisa Spor	15000	0	0	22500	0	26000	5250	0	6500	0	0	0	75250
Gazişehir Gaziantep F. K	7500	0	0	0	0	16500	0	78000	0	0	0	0	102000
Adana Demir Spor	121000	70000	7	0	15000	13000	11250	26000	6500	0	0	0	262757
Samsun Spor	101250	10000	3	101000	7000	26000	4500	26000	0	0	0	0	275753
Şanlıurfa Spor	90000	130000	6	32500	0	43500	0	78000	28600	0	0	0	402606
Bandırma Spor	15000	35000	4	7500	0	0	0	52000	13000	19500	0	0	142004
Mersin İdmanyurdu	45000	70000	6	22500	0	6500	14250	26000	15000	6500	0	0	205756
Genel Toplam	1019750	875000	68	413500	177000	427500	80250	364000	152100	26000	97500	50000	3682668

Tablo 2'ye bakıldığında; PTT 1. Lig'i 1.sırada bitiren Demir Grup Sivas spor takımı sadece saha olayları disiplin ihlalinin dolayısı 52.500 TL para cezası almıştır. Başka bir ceza almayarak dikkat çekmiştir.

PTT 1.lig'i 2.sırada bitirerek Süper Lig'e çıkma hakkı elde eden Evkur Yeni Malatya spor toplamda 343.760 TL para cezası almıştır. Evkur Yeni Malatya spor PTT 1.ligde çirkin ve kötü tezahürattan en çok para cezası alan 2.takım olmuştur. Evkur Yeni Malatya spor PTT

1.Lig’de takım halinde sportmenliğe aykırı hareket etmede 15.750 TL para cezası ile en çok para cezası alan takım olmuştur.

Ligi 3.sırada bitiren Eskişehirspor toplamda 338.002 TL para cezası almıştır. Eskişehirspor almış olduğu 92.500 TL para cezası ile talimatlara aykırı hareket etmede en çok para cezası alan 2.takım konumundayken, almış olduğu bir diğer ceza olan 97.500 TL ile sportmenliğe aykırı hareket etme konusunda ise PTT 1.Lig’de 1.sırada yer almaktadır.

Ligi 5. sırada bitiren Göztepe AŞ toplamda 404.505 TL para cezası ile ligde en çok ceza alan 2. takım olmuştur. Göztepe spor ligde 170.000 TL ile saha olayları disiplin ihlalinde en çok para cezası alan takım olmuştur. Göztepe spor 85.000 TL para cezası olarak sportmenliğe aykırı açıklamada bulunan takımlar içerisinde en çok para cezası alan takım olmuştur.

Ligi 10. sırada bitiren Elazığ spor toplamda 471.258 TL para cezası olarak PTT 1. Lig’de en çok para cezası alan takım olmuştur. Elazığ spor aynı zamanda çirkin ve kötü tezahüratta 215.000 TL ile en çok para cezası alan takım olmuştur. Elazığ spor kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehdit ibareli PFDK disiplin ihlalinde 82.500 TL para cezası ile en çok para cezası alan takım olmuştur. Diğer bir disiplin ihlali olan belgelerin haksız kullanımında da 82.500 TL para cezası alan Elazığ spor en çok para cezası alan takım olmuştur.

Küme düşmeme mücadelesi veren takımlardan en çok para cezası alan takım ligi 16.sırada bitiren Şanlıurfa Spor olmuştur. Şanlıurfa Spor’un toplamda almış olduğu 402.606 TL para cezasını ağırlıklı olarak çirkin ve kötü tezahürat 130.000 TL, saha olayları 90.000 TL ve usulsüz seyirci alma 78.000 TL oluşturmaktadır. PTT 1.Lig’de takımlara toplam olarak 3.682.668 TL para cezası verilmiştir. Verilen para cezası miktarından en fazla payı 1.019.750 TL ile saha olayları oluşturmaktadır. Daha sonra ise 875.000 TL ile çirkin ve kötü tezahürat gelmektedir. PTT 1.Lig’de en fazla para cezası alan takım 471.258 TL ile Elazığ Spor, 52.503 TL ile en az para cezası alan takım ise PTT 1.Lig’i 1.sırada bitiren Demir Grup Sivas Spordur.

Tablo 3. 2016-2017 TFF 2. Lig Beyaz Grup Takımlarına Verilen Cezalar

Takımlar	Saha Olayları	Çirkin ve Kötü Tezahürat	Tarafar İzleme Cezası	Talimatlara Aykırı Hareket	Sportmenliğe aykırı açıklamada bulunma	Sportmenliğe Aykırı Hareket	Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket	Uşulsüz Seyirci Alma	Kişilik Haklarına Saldırı Hakaret Tehdit	Saldırı	Ayrımcılık	Genel Toplam
İstanbul Spor A.Ş	15000	0	0	0	0	19000	5300	0	0	0	0	39300
Amed Spor Faaliyetler	50000	27000	0	27000	13000	7500	0	26000	6000	1800	80000	238300
Büyükşehir Belediye Erzurum Spor	125000	39000	0	5000	10000	3000	4950	13000	13000	0	0	212950
Kocaeli Birlik Spor	10000	4000	0	5000	0	5500	2100	0	0	3000	0	29600
Sivas Belediye Spor	10000	20000	0	0	0	9000	3250	0	0	0	0	42250
Nazilli Belediye Spor	5000	0	0	5000	0	0	2100	0	6000	0	0	18100
Keçiörengücü	10000	44000	0	0	0	15000	2450	0	0	0	0	71450
Zonguldak Kömür Spor	15000	10000	0	0	0	9000	2100	0	0	1800	0	37900
Hacettepe Spor	0	0	0	0	0	6000	0	0	10500	0	0	16500
Pendik Spor	0	4000	0	0	0	0	2100	0	0	0	0	6100
Konya Anadolu Selçuk Spor	7500	20000	0	0	0	6000	0	0	0	0	0	33500
Fatih Karagümrük A. Ş	5000	24000	0	0	0	18000	2500	0	0	0	0	49500
Buca Spor	15000	33000	0	0	3000	15000	7400	0	0	9800	0	83200
Kahramanmaraş Spor	25000	0	0	5000	0	10100	2100	0	24000	0	0	66200
Fethiye Spor	12500	0	0	10000	0	8000	3200	0	0	0	0	33700
Anadolu Bağcılar Spor	0	24000	0	10000	0	15000	6700	0	3000	0	0	58700
Büyük Çekmece Tepecik Spor A.Ş	5000	0	0	10000	0	8000	10200	0	13000	7500	0	53700
Of Spor A.Ş	13000	0	0	0	0	14000	0	0	13000	1800	0	41800
Genel Toplam	323000	249000	0	77000	26000	168100	56450	39000	88500	25700	80000	1132750

Tablo 3'e bakıldığında; ligi 1.sırada bitiren İstanbul spor A.Ş 39.300 TL ceza almıştır. Ligi 2.sırada bitiren Amed Spor Faaliyetler ligin en çok para cezası alan takımı olmuştur. Toplam 238.300 TL para cezası almıştır. Amed Spor PFDK disiplin ihlallerinde Ayrımcılık ve İdeolojik Propaganda diye geçen ihlalden ötürü 80.000 TL para cezası olarak

ligin bu alanda ceza alan tek takımı olmuştur. Amed Spor 27.000 TL ile talimatlara aykırı hareket etmede, 13.000 TL ile sportmenliğe aykırı hareket etmede ve 26.000 TL ile usulsüz seyirci alma da dâhil bu üç alanda en çok para cezalarını alan takım olmuştur.

Ligi 3.sırada bitiren Büyükşehir Belediye Erzurum Spor 212.950 TL ile Amed Spor'dan sonra 200.000 TL para cezasına ulaşan tek takım olmuştur. Büyükşehir Belediye Erzurum Spor 125.000 TL ile saha olaylarından en çok para cezası alan takım olmuştur. Yine Erzurum Spor Amed Spor'dan sonra ligde 13.000 TL ile usulsüz seyirci almadan dolayı para cezası alan tek takım olmuştur. Ligi 7.sırada bitiren Keçiören Gücü çirkin ve kötü tezahürattan almış olduğu 44.000 TL para cezası ile en çok para cezası alan takım olmuştur. Küme düşen takımlardan ligi 17.sırada bitiren Büyük Çekmece Tepecik Spor AŞ takım halinde sportmenliğe aykırı hareket etmede 10.200 TL ile en çok para cezasını alan takım olmuştur. Düşen 3 takımdan sadece ligi 16.sırada bitiren Anadolu Bağcılar Spor 24.000 TL ile çirkin ve kötü tezahürattan ötürü para cezası almıştır. Aynı zamanda düşen 3 takımdan saha olaylarından para cezası almayan tek takım yine Anadolu Bağcılar Spor'dur. TFF 2.Lig Beyaz Grup'ta takımlara toplam olarak 1.132.750 TL para cezası verilmiştir. En çok para cezası sırası ile 323.000 TL saha olayları, 249.000 çirkin ve kötü tezahürat ve 168.100 TL ile sportmenliğe aykırı hareketten gelmiştir. Ligde en çok para cezası alan takım 238.300 TL ile Amed Spor Faaliyetler olmuştur. Yine ligde en az para cezası alan takım 6100 TL ile ligi 10.sırada bitiren Pendik Spor olmuştur.

Tablo 4. 2016-2017 TFF 2. Lig Kırmızı Grup Takımlarına Verilen Cezalar

Takımlar	Saha Olayları	Çirkin ve Kötü Tezahürat	Taraftar İzleme Cezası	Talimatlara Aykırı Hareket	Sportmenliğe aykırı açıklamada bulunma	Sportmenliğe Aykırı Hareket	Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket	Uluslararası Seyirci Alma	Kişilik Haklarına saldırı, hakaret ve tehdit	Saldırı	Genel Toplam
MKE Ankaragücü	127500	37500	0	8000	0	3000	0	0	0	0	176000
Gümüşhane Spor	67500	24000	0	10000	0	15000	3650	0	0	0	120150
Kastamonu Spor 1966	25000	35000	0	0	0	9000	4550	0	0	0	73550
Hatay Spor	5000	4000	0	0	0	0	2500	0	0	0	11500
Menemen Belediye Spor	20000	29000	0	5000	0	9000	13450	0	6000	0	82450
Karşıyaka	15000	27000	0	0	0	18000	7900	0	29250	0	97150
Sarıyer	20000	26000	0	0	0	6000	2100	0	0	0	54100
Etimesgut Bld. Spor	0	0	0	0	0	9000	0	0	3000	0	12000
Niğde Belediye Spor	20000	4000	0	5000	0	9500	0	0	16000	0	54500
Eyüp Spor	20000	33000	0	0	0	3000	5350	0	3000	0	64350
Tokat Spor	0	0	0	10000	0	0	2100	0	0	0	12100
İnegöl Spor	5000	4000	0	0	0	21500	2100	0	0	3000	35600
Tuzla Spor A.Ş	15000	9000	0	5000	0	3000	0	0	6000	0	38000
SBS İnşaat Kırklareli Spor	20000	12000	0	0	0	16000	7050	0	0	0	55050
Bugsaş Spor A.Ş	0	0	0	0	0	6000	4200	0	0	6000	16200
Aydın Spor 1923	0	0	0	5000	0	6000	2100	0	0	0	13100
1461 Trabzon	0	0	0	5000	0	8000	4600	0	3000	0	20600
Kayseri Erciyes Spor	0	0	0	0	0	4000	2450	0	0	0	6450
Genel Toplam	360000	244500	0	53000	0	146000	64100	0	66250	9000	942850

Tablo 4'e bakıldığında; ligi 1.sırada bitiren MKE Ankaragücü Spor 176.000 TL ile ligde en fazla para cezasını alan takım olmuştur. MKE Ankaragücü saha olaylarından 127.500 ve çirkin ve kötü tezahürattan 37.500 TL ile en çok para cezasını alan takım olmuştur.

Ligi 2.sırada bitiren Gümüşhane Spor MKE Ankaragücü Spor'dan sonra 120.150 TL ile en çok para cezası alan ikinci takım olmuştur. Gümüşhane Spor saha olaylarından dolayı 67.500 TL para cezası ile ligde Ankaragücü Spor'dan sonra en çok para cezası alan ikinci takım olmuştur. Ligi 5.sırada bitiren Menemen Belediye Spor takım halinde sportmenliğe aykırı hareket etmede 13.450 TL ile en çok para cezası alan takım olmuştur. Ligi 6.sırada bitiren Karşıyaka ise kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehditten 29.250 TL ile en çok para cezasını alan takım olmuştur. Ligi 12.sırada bitiren İnegöl Spor sportmenliğe aykırı hareketten 21.500 TL ile en çok para cezasını alan takım olmuştur. Küme düşen takımlardan Aydın Spor, 1461 Trabzon Spor ve Kayseri Spor saha olayları ve çirkin tezahürattan hiç para cezası almamışlardır. Ligi son sırada bitirerek TFF 2.Lig'e veda eden Kayseri Spor ligi en az para cezası ile bitiren takım olmuştur. Şaşırtıcı bir şekilde ligi 1.sırada bitiren takım MKE Ankaragücü 176.000 TL ile en fazla para cezası alan takım olurken, ligi son sırada bitiren Kayseri Spor 6450 TL ile ligi en az para cezası ile bitiren takım olmuştur. TFF 2.Lig Kırmızı Grup'ta takımlara verilen para cezası toplam olarak 942.850 TL'dir. Sırası ile kesilen para cezaları 360.000 TL ile saha olayları, 244.500 TL ile çirkin ve kötü tezahürat ve 146.000 TL ile sportmenliğe aykırı hareketten gelmiştir.

Tablo 5. 2016-2017 TFF 3. Lig 1. Grup Takımlarına Verilen Cezalar

Takımlar	Saha Olayları	Çirkin ve Kötü Tezahürat	Taraftar İzlene Cezası	Talimatlara Aykırı Hareket	Sportmenliğe aykırı açıklamada bulunma	Sportmenliğe Aykırı Hareket	Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket	Usulsüz Seyirci Alma	Kişilik Haklarına Saldırı Hakaret Tehdit	Saldırı	Genel Toplam
Sancaktepe Belediye Spor	2500	13500	0	12500	0	3000	1400	0	0	0	32900
Altay	15000	19500	0	0	0	12900	4200	0	0	0	51600
Ankara Demir Spor	0	0	0	0	0	4500	0	0	1500	0	6000
Kocaeli Spor	33750	21750	0	5000	0	6500	2600	0	3750	0	73350
Çorum Belediye Spor	7500	2000	0	5000	0	4500	1200	0	10000	0	30200
Gölcük Spor	0	0	0	2500	0	11500	5000	0	0	0	19000
Kızılcaözü Spor	2500	0	0	0	0	4500	2000	0	1500	0	10500
Van Büyükşehir Belediye Spor	2500	6000	0	0	0	1500	1200	0	1500	0	12700
Anadol 24 Erzurum Spor	2500	12000	0	2500	0	7500	1600	0	3000	0	29100
Bayburt Grup Özel İdare Gençlik ve Spor	12500	6000	0	0	0	1500	1600	0	27850	1500	50950
Kozan Belediye Spor	10000	6000	0	0	0	19500	2800	0	0	0	38300
Erzin Belediye Spor	7500	0	0	2500	0	1500	0	0	0	0	11500
Cizre Spor	25000	16500	0	0	0	1500	2800	0	32500	0	78300
Karacabey Birlik Spor A.Ş.	17500	13500	0	2500	0	13000	1200	0	8500	0	56200
Tekirdağ Spor	6250	0	0	5000	0	3000	3800	0	0	0	18050
Kartal Spor	12500	13500	0	0	0	16500	2000	0	10000	0	54500
Beylerbeyi Spor	0	0	0	0	0	15500	4200	0	1500	0	21200
Kütahya Spor	22500	7500	0	2500	0	13000	2400	0	8500	0	56400
Manavgat Spor	0	0	0	0	0	1500	1400	0	1500	0	4400
Genel Toplam	180000	137750	0	40000	0	142900	41400	0	111600	1500	655150

Tablo 5 ‘e bakıldığında; Ligi 1.sırada bitiren Sancak tepe Belediye Spor 32.900 TL para cezası almıştır. Sancak tepe Spor 12.500 TL ile talimatlara aykırı hareket etme konusunda ligde en çok para cezasını alan takım olmuştur. Ligi 4. sırada bitiren Kocaeli Spor toplamda 73.350 TL ile ligi 13.sırada bitiren Cizre Spor’dan sonra en fazla para cezası alan ikinci takım olmuştur.

Kocaeli Spor saha olayları 33.750 TL, çirkin ve kötü tezahürat 21.750 TL ile ligde en çok para cezalarını alan takım olmuştur. Ligi 11.sırada bitiren kozan Belediye Spor

19.500 TL ile sportmenliğe aykırı hareket etmede en çok para cezası alan takım olmuştur. Ligi 13.sırada bitiren Cizre Spor 32.500 TL ile kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehditten en çok para cezası alan takım olmuştur. Ligden Beylerbeyi Spor, Kütahya Spor ve Manavgat Spor'dan sadece Kütahya Spor, saha olayları ve çirkin tezahürattan dolayı para cezası almıştır. Ligde en az para cezası alan takım ligi son sırada bitirerek küme düşen Manavgat Spor olmuştur. 78.300 TL ile en fazla para cezasını alan takım ligi 13.sırada bitiren Cizre Spor olmuştur.4400 TL ile ligde en az para cezasını alan takım ligi son sırada tamamlayarak küme düşen Manavgat Spor olmuştur. Ligde takımlara toplamda 655.150. TL para cezası kesilmiştir. Kesilen cezalardan dikkat çekenler sırası ile 180.000 saha olayları, 137.750 TL çirkin ve kötü tezahürat, 142.900 sportmenliğe aykırı hareket ve 116.600 TL kişilik haklarına saldırı hakaret ve tehditten gelmiştir.

Tablo 6. 2016-2017 TFF 3. Lig 2. Grup Takımlarına Verilen Cezalar

Takımlar	Saha Olayları	Çirkin ve Kötü Tezahürat	Taraftar İzleme Cezası	Talimatlara Aykırı Hareket	Sportmenliğe aykırı açıklamada bulunma	Sportmenliğe Aykırı Hareket	Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket	Usulsüz Seyirci Alma	Kişilik Haklarına Saldırı Hakaret Tehdit	Saldırı	Genel Toplam
Bodrum Belediyesi Bodrum Spor	0	0	0	0	0	4500	0	0	1500	0	6000
Erbaa Spor	17500	12000	0	2500	0	1500	0	6500	0	0	40000
Silivri Spor	12500	6000	0	5000	0	10500	0	0	1500	0	35500
Manisa Büyükşehir Belediye Spor	2500	0	0	0	0	7500	4400	0	0	0	14400
Çatalca Spor	10000	6000	0	5000	0	1500	3000	0	0	0	25500
Düzce Spor	17500	6000	0	7500	0	0	1600	6500	0	11000	50100
Halide Edip Adivar Spor	0	0	0	5000	0	14500	0	0	8500	0	28000
Kırıkhan Spor	0	0	0	7500	0	5900	2600	13000	16500	23500	69000
Kemer Spor 2003	0	0	0	6500	0	15000	0	0	0	0	21500
Yomra Spor	0	0	0	2500	0	5000	0	0	8500	1500	17500
Tire 1922 Spor	0	0	0	0	0	1500	3000	0	3750	0	8250
Batman Petrol Spor A.Ş	7500	13500	0	0	0	3000	2400	0	11500	0	37900
Yeşil Bursa A.Ş	0	0	0	2500	0	2500	2900	0	1500	0	9400
Dardanel Spor A.Ş	0	13500	0	2500	0	0	1400	0	0	0	17400
Pazar Spor	0	0	0	0	0	4500	2800	0	0	0	7300
Dersim Spor	40000	14500	0	2500	0	14000	4000	0	26000	0	101000
Derince Spor A.Ş	0	0	0	5000	0	4000	1200	0	0	0	10200
Türk Metal Kırıkkale Spor	16250	13500	0	2500	0	0	1200	6500	11000	15000	65950
Genel Toplam	123750	85000	0	56500	0	95400	30500	32500	90250	51000	564900

Tablo 6 ‘ya bakıldığında; TFF 3.Lig 2.Grubu 1.bitiren Bodrum Belediyesi Bodrum Spor toplamda 6.000 TL para cezası almıştır. Ligin en az ceza alan takımı olmuştur. Aynı zamanda saha olayları ve çirkin tezahürattan da herhangi bir para cezası almamıştır.

Ligi 4.sırada bitiren Manisa Büyükşehir Belediye Spor almış olduğu 4400 TL para cezası ile takım halinde sportmenliğe aykırı hareketten en fazla para cezasını alan takım olmuştur. Ligi 8.sırada bitiren Kırıkhan Spor 23.500 TL ile disiplin ihlallerinden saldırı

eylemini takım oyuncuları veya takım yetkililerinin gerçekleştirmesinden dolayı en fazla para cezasını alan takım olmuştur. Ligin 9.sırasındaki Kemer Spor almış olduğu 15.000 TL ile sportmenliğe aykırı hareket ihlalinin en çok para cezasını alan takım olmuştur. Ligin en çok para cezasını alan takımı 101.000 TL ile ligin 16.sırada bitirerek küme düşen Dersim Spor olmuştur. Dersim Spor liginde saha olayları(40.000 TL) ve çirkin ve kötü tezahürat (14.500) konusunda da en fazla para cezası alan takım olmuştur. Dersim Spor 26.000 TL ile kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehditten en fazla para cezası alan takım olmuştur. Küme düşen takımlardan sadece ligin 17.sırada bitiren Derince Spor Saha olayları ve çirkin ve kötü tezahürattan para cezası almamıştır.

TFF 3.Lig 2.Grup'ta takımlara toplamda 564.900 TL para cezası verilmiştir. Bu cezalarda en çok oranlara sahip olan ceza türleri ise sırasıyla; saha olayları 123.750 TL, sportmenliğe aykırı hareket 95.400 TL, kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehdit 90.250 TL ve çirkin ve kötü tezahürat 85.000 TL şeklinde sıralanmaktadır. Liginde en fazla para cezasını alan takım küme düşen Dersim Spordur (101.000 TL).Liginde en az para cezası alan takım ise ligin 1.bitirerek şampiyonluğa ulaşan Bodrum Belediyesi Bodrum Spor'dur.

Tablo 7. 2016-2017 TFF 3. Lig 3. Grup Takımlarına Verilen Cezalar

Takımlar	Saha Olayları	Çirkin ve Kötü Tezahürat	Tarafat İzleme Cezası	Talimatlara Aykırı Hareket	Sportmenliğe aykırı açıklamada bulunma	Sportmenliğe Aykırı Hareket	Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı	Usulsüz Seyirci Alma	Kişilik Haklarına Saldırı Hakaret Tehdit	Saldırı	Genel Toplam
Afjet Afyon Spor	12500	12000	0	12500	0	0	0	0	24000	24000	85000
Sakarya Spor	50000	6000	0	0	0	6500	0	13000	0	0	75500
Darıca Gençlerbirliği	18750	9500	0	5000	0	1500	1200	0	10000	0	45950
DiyarBekir Spor A.Ş	7500	12000	0	6500	0	1500	4400	0	23000	0	54900
Bayrampaşa	9000	2000	0	0	0	4500	2000	0	3000	1500	22000
Elaziz Belediye Spor	0	0	0	0	0	4500	0	0	0	0	4500
Baysal İnşaat Düzyurt Spor	0	0	0	0	0	1500	0	0	3000	0	4500
Tarsus İdman Yurdu	12500	13500	0	2500	0	4500	1200	6500	1500	0	42200
Ankara Adliye Spor	0	0	0	0	0	3000	1200	0	0	0	4200
Muğla Spor	0	0	0	2500	0	4500	0	0	1500	0	8500
Orhangazi Belediye Spor	0	6000	0	2500	0	14100	1200	0	4500	1500	29800
Sultanbeyli Belediye Spor	7500	22500	0	5000	0	6500	1200	0	750	0	43450
Bergama Belediye Spor	0	0	0	5000	0	0	2800	0	2550	1050	11400
12 Bingöl Spor	22500	17500	0	7500	0	15000	7600	0	20000	1500	91600
Payas Spor	2500	2000	0	0	0	3000	2400	0	11300	0	21200
Maltepe Spor	15000	13500	0	1500	0	5000	3200	0	8500	0	46700
Denizli Büyükşehir Belediye S.K	0	0	0	4000	0	1500	1200	0	0	0	6700
Ordu Spor	2500	16500	0	12500	0	9500	2600	0	34000	0	77600
Genel Toplam	160250	133000	0	67000	0	86600	32200	19500	147600	29550	675700

Tablo 7 ‘ye bakıldığında; TFF 3. Lig 3.Grubu Şampiyon olarak bitiren Afjet Afyon Spor 85.000 TL ile ligde en çok para cezası alan 2.takım olmuştur. Afjet Afyon Spor küme düşen Ordu Spor’dan sonra 24.000 TL ile kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehditten en fazla para cezasını alan takım olmuştur. Yine Afjet Afyon Spor saldırı ihlalini gerçekleştirmekten ötürü 24.000 TL para cezası alarak bu ihlalde en fazla para cezası alan takım olmuştur. Ligde 6 takım saha olayları ve çirkin ve kötü tezahürattan herhangi bir para cezası almamışlardır.

Ligi 12.sırada bitiren Sultanbeyli Belediye Spor çirkin ve kötü tezahürattan 22.500 TL para cezası alarak ligde bu disiplin ihlalinin dolayısı en çok para cezası alan takım olmuştur. Ligi 14.sırada bitiren 12 Bingöl Spor 15.000 TL ile sportmenliğe aykırı hareketten

en fazla para cezası alan takım olmuştur. Küme düşen takımlardan 17.sıradaki Denizli Spor; saha olayları, çirkin ve kötü tezahürat, usulsüz seyirci alma ve kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehdit disiplin ihlallerinden herhangi bir para cezası almamıştır. Toplamda Denizli Spor 6700 TL para cezası almıştır. Ligi son sırada bitiren ve küme düşen Ordu Spor toplamda 77.600 TL ceza almıştır. En fazla para cezası alan 3. takım olmuştur. Yine Ordu Spor kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehditten 34.000 TL ile en fazla para cezası alan takım olmuştur. Ligde en fazla para cezası alan takım 91.600 TL ile ligi 14. sırada bitiren 12 Bingöl Spor olmuştur. Ligde en az para cezası alan takım ligi 9.sırada bitiren Ankara Adliye Spor olmuştur.

Son olarak ligde takımlara toplamda 675.700 TL para cezası verilmiştir. Bu cezalardan tutarları fazla olanların bazıları şunlardır: saha olayları 160.250 TL, kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehdit 147.600 TL ve çirkin ve kötü tezahürat 133.000 TL gibidir.

Tablo 8.2016-2017 Sezonu Genel Tablosu

Profesyonel Ligler	Saha Olayları	Çirkin ve Kötü Tezahürat	Taraftar İzleme Cezası	Talimatlara Aylık Hareket	Sportmenliğe aylık açıklamada bulunma	Sportmenliğe Aylık Hareket	Takım Halinde Sportmenliğe Aylık Hareket	Usulsüz Seyirci Alma	Kişilik Haklarına Saldırı Hakaret Tehdit	Saldırı	Genel Toplam
Spor Toto Süper Lig	2327500	5150000	95	1080000	1015500	720000	204500	700000	89000	26000	12.090.095
Spor Toto 1.Lig	1019750	875000	68	413500	177000	427500	80250	364000	152100	26000	3.682.668
TFF 2.Lig Beyaz Grup	323000	249000	0	77000	26000	168100	56450	39000	88500	25700	1.132.750
TFF 2.lig Kırmızı Grup	360000	244500	0	53000	0	146000	64100	0	66250	9000	942.850
TFF 2.Lig (toplam)	323000	249000	0	77000	26000	168100	56450	39000	88500	25700	2.075.600
TFF 3.Lig 1.Grup	180000	137750	0	40000	0	142900	41400	0	111600	1500	655.150
TFF 3.Lig 2.Grup	123750	85000	0	56500	0	95400	30500	32500	90250	51000	564.900
TFF 3.Lig 3.Grup	160250	133000	0	67000	0	86600	32200	19500	147600	29550	675.700
TFF 3.Lig (toplam)	464000	355750	0	163500	0	324900	104100	52000	349450	82050	1.895.750
Tüm Ligler Toplam	4494250	6874250	163	1787000	1218500	1786500	509400	1155000	745300	168750	19.744.113

Tablo 8'e baktığımızda; tüm liglerimizde toplamda 19.744.113 TL para cezası verilmiştir. En çok para cezasının verildiği lig 12.090.095 TL ile Spor Toto Süper Lig olmuştur. Süper Lig'den sonra 2.sırada 3.682.668 TL ile Spor Toto 1.Lig, 3.sırada 2.075.600 TL ile 2.Lig ve 4.sırada 1.895.750 TL ile TFF 3.Lig yer almaktadır. Tüm profesyonel

liglerimizde TFF tarafından 6.874.250 TL ile en çok para cezası çirkin ve kötü tezahürattan dolayı verilmiştir. En çok para cezasının verildiği 2.alan 4.494.250 TL ile saha olayları olmuştur. En az para cezası ise 168.750 TL ile saldırı eyleminden verilmiştir.

Tablo 9. 2017-2018 TFF Süper Lig Takımlarına Verilen Cezalar

Takımlar	Saha Olayları	Çirkin ve Kötü Tezahürat	Taraflar İzleme Cezası	Talimatlara Aykırı Hareket	Sportmenliğe aykırı açıklamada bulunma	Sportmenliğe Aykırı Hareket	Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı	Usulsüz Seyirci Alma	Kişilik Haklarına Saldırı	Saldırı	Genel Toplam
Galatasaray A.Ş.	430000	175000	11	120000	200000	72850	0	0	0	0	997861
Fenerbahçe A.Ş.	322500	4040000	23	330000	210000	126000	12000	0	26000	0	5066523
Medipol Başakşehir Fk	15000	0	2	15000	0	26000	0	0	0	39000	95002
Beşiktaş A.Ş.	410000	1422500	17	350000	110000	87000	25500	0	17500	0	2422517
Trabzonspor A.Ş.	225000	760000	10	40000	0	65000	12000	0	0	0	1102010
Göztepe A.Ş.	120000	300000	7	75000	0	0	0	0	0	0	495007
Sivas Spor	97500	65000	4	30000	0	13000	9000	0	0	0	214504
Kasımpaşa A.Ş.	15000	0	2	0	25000	26000	0	0	0	0	66002
Kayseri Spor	210000	20000	8	45000	0	91000	0	0	0	0	366008
Yeni Malatya Spor	90000	65000	6	45000	0	139000	0	0	0	0	339006
Akhisar Belediye Gençlik Ve Belediye Spor	0	0	1	13000	40000	69350	0	0	0	0	122351
Alanya Spor	45000	0	3	15000	0	64000	28500	0	0	0	152503
Bursa Spor	392500	320000	8	54000	0	39000	0	0	17300	0	822808
Antalya Spor A.Ş.	15000	0	2	0	0	0	37000	0	0	0	52002
Atiker Konya Spor	520000	0	7	15000	160000	39000	19500	100000	19500	0	873007
Osmanlı Spor Futbol Kulübü	0	0	0	0	0	26000	0	100000	0	0	126000
Gençlerbirliği	0	0	1	15000	0	60500	10500	0	0	0	86001
Kardemir Karabük Spor	30000	0	2	0	0	25000	27000	0	0	0	82002
Genel Toplam	2937500	7167500	114	1162000	745000	968700	181000	200000	80300	39000	13481114

Tablo 9'a bakıldığında; 4 büyük takımlarımızdan Profesyonel Futbol Disiplin Kurulunun belirlemiş olduğu kuralların ihlal edilmesinden dolayı en çok para cezası alan takım 5.066.523 TL ile Fenerbahçe Spor A.Ş olmuştur. Fenerbahçe A.Ş saha olaylarından 322.500 TL para cezası almıştır. Çirkin ve kötü tezahürattan 4.040.000 TL para cezası almıştır. Fenerbahçe takımı; çirkin ve kötü tezahürat, sportmenliğe aykırı açıklamada bulunma ve kişilik haklarına saldırı ihlallerinden en çok para cezası alan takım olmuştur. Aynı zamanda en çok seyircisiz izleme cezası alan takım olmuştur.

Tabloya bakıldığında; Fenerbahçe'den sonra en çok para cezası alan takım Beşiktaş A.Ş olmuştur. Beşiktaş A.Ş toplamda 2.422.517 TL para cezası almıştır. Beşiktaş takımı en

çok para cezasını Fenerbahçe'den sonra 1.422.500 TL ile çirkin ve kötü tezahürattan almıştır.

Beşiktaş A.Ş 350.000 TL ile talimatlara aykırı hareket etmekten dolayı TFF Süper Lig'de en çok para cezası alan takım olmuştur. Fenerbahçe takımında sonra ligde seyirci izleme cezası alan 2.takım olmuştur.

Diğer takımlarla devam edecek olursak;4 büyük takımlarımızdan olan Trabzonspor AŞ 1.102.10 TL ile genel toplamda en çok para cezası alan 3.takım olmuştur. Ligi 3.sırada bitiren Medipol Başak şehir FK ise genel toplamda 95.002 TL ile şampiyonluk mücadelesi veren diğer takımlarımıza göre az bir bedelle sezonu kapatmıştır. Medipol Başakşehir takımı takım ekibi PFDK kural ihlallerinden saldırıdan dolayı para cezası alan tek takım olmuştur. Ligi 1.sırada bitiren Galatasaray A.Ş ise 977.861 TL ile 4 büyük takımdan en az para cezası alan takım olmuştur. Galatasaray takımı ligi 15.sırada bitiren Atiker Konya Spor'dan sonra 430.000 TL ile saha olaylarından en çok para cezası alan 2.takım olmuştur. Galatasaray sportmenliğe aykırı açıklamada bulunmada 200.000 TL ile Fenerbahçe takımından sonra en çok para cezası alan 2.takım olmuştur.

Ligin son sıralarında ise; Ligi 15.sırada bitiren Atiker Konyaspor 520.000 TL ile saha olaylarından en çok para cezası alan takım olmuştur. Atiker Konya Spor takımı stada usulsüz seyirci almada 100.000 TL para cezası alarak bir alt lige düşen Osmanlı Spor takımı ile bu alanda en çok para cezası alan iki takımdan biri olmuştur. Ligin düşme hattında ise bir alt lige düşen 3 takımdan en çok para cezası alan takım ligi 16.sırada bitiren Osmanlı Spor FK olmuştur. Toplamda Osmanlı Spor takımı 126.000 TL para cezası almıştır.

Genel olarak; TFF Spor Toto Süper Lig İlhan Cavcav sezonunda takımlar 13.481.114 TL para cezası almıştır. TFF Süper Lig'de en çok para cezası 7.167.500 TL ile çirkin ve kötü tezahürattan alınmıştır. Daha sonra sırası ile saha olayları 2.937.500 TL, talimatlara aykırı hareket etme 1.162.000 TL'dir. TFF Süper Lig'de en çok para cezası alan takım 5.066.523 TL ile Fenerbahçe AŞ olmuştur. TFF Süper Lig'de en az para cezası alan takım ise 52.002 TL ile ligi 14.sırada bitiren takım Antalya Spor AŞ olmuştur. TFF Süper Lig'de en az para cezası alınan alan ise 39.000 TL ile saldırı alanından olmuştur.

Tablo 10. 2017-2018 PTT 1. Lig Takımlarına Verilen Cezalar

Takımlar	Saha Olayları	Çirkin ve Kötü Tezahürat	Taraftar İzleme Cezası	Talimatlara Aykırı Hareket	Sportmenliğe aykırı açıklamada bulunma	Sportmenliğe Aykırı Hareket	Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket	Uluslararası Seyirci Alma	Kişilik Haklarına Saldırı Hakaret Tehdit	Saldırı	Genel Toplam
Çaykur Rize Spor A.Ş.	15000	45000	6	14000	0	4500	4500	0	0	0	83006
Mke Ankaragücü	95000	135000	9	28000	0	118000	9750	0	19500	221000	626259
Bolu Spor	15000	0	3	7500	0	13000	0	0	0	0	35503
Ümraniye Spor	7500	0	3	25000	0	8670	0	26000	0	0	67173
Büyükşehir Belediye Erzurum Spor	15000	30000	4	40000	0	41000	0	0	0	0	126004
Gazışehir Gaziantep Futbol Kulübü	7500	0	0	22500	0	13000	0	0	0	0	43000
Altınordu A.Ş.	0	0	0	7500	0	13000	14250	0	0	0	34750
Balıkesir Spor Baltok	0	0	0	22500	0	0	0	0	6500	0	29000
İstanbul Spor A.Ş	0	10000	1	115000	0	6500	0	0	0	0	131501
Tetiş Yapı Elazığ Spor	60000	135000	7	0	0	0	0	0	15000	0	210007
Giresun Spor	15000	12500	3	7500	0	13000	0	0	0	0	48003
Adana Spor A.Ş.	15000	0	6	0	0	19500	15750	0	0	0	50256
Adana Demir Spor	45000	70000	6	28000	0	32500	0	26000	0	0	201506
Eskişehir Spor	75000	10000	5	15000	0	6500	0	0	50000	0	156505
Denizli Spor	15000	5000	3	0	0	45500	14250	0	6500	0	86253
Samsun Spor	105000	5000	7	58000	0	33500	9750	0	0	0	211257
Grand Medical Manisa Spor	52500	10000	2	37500	0	6500	0	0	0	0	106502
Gaziantep Spor	0	0	1	165000	0	6500	0	0	0	0	171501
GENEL TOPLAM	537500	467500	66	593000	0	381170	68250	52000	97500	221000	2417986

Tablo 10'a bakıldığında; 2017-2018 sezonunda PTT 1.Lig'de Süper Lig'e çıkma hakkı kazanan takımlardan en çok para cezası alan takım 626.259 TL ile PTT 1. Ligi Çaykur Rize Spor'dan sonra 2.sırada bitiren MKE Ankaragücü takımı almıştır. MKE Ankaragücü takımı en çok para cezasını 221.000 TL olarak 01.04.2018 tarihinde oynanan Denizlispor-MKE Ankaragücü Spor Toto 1.Lig müsabakasında rakip takım yöneticilerine saldırmaktan dolayı almıştır. Bu olaylı maçta 20.000 TL de çirkin ve kötü tezahürattan dolayı almıştır. MKE Ankaragücü toplamda çirkin ve kötü tezahürattan 135.000 TL para cezası alarak ligi 10.sırada bitiren Tetiş Yapı Elazığ Spor ile zirveyi paylaşmıştır.

Son olarak MKE Ankaragücü takımı 118.000 TL ile sportmenliğe aykırı hareket etmekten dolayı en çok para cezası alan takım olmuştur. Ligi zirvede bitiren Çaykur Rize Spor ise toplamda 83.006 TL para cezası almıştır. Spor Toto 1. Lig'de Ankaragücü'nden

sonra en çok para cezası alan 2.takım bir alt lige düşen takım olan Samsun Spor 211.257 TL, 3.takım ise ligi 10.sırada bitiren takım Tetiş Yapı Elazığ Spor (210.007 TL) olmuştur.

Genel olarak; Spor Toto 1.Lig’de tüm takımlar toplamda PFDK ihlallerinden dolayı 2.417.986 TL para cezası almıştır. En çok para cezası alınan alan sırası ile 593.000 TL ile talimatlara aykırı hareket, 537.500 TL ile saha olayları ve 467.500 TL ile çirkin ve kötü tezahürat gelmektedir. Ligde en çok para cezası alan takım 626.259 TL ile ligi 2.sırada bitiren takım MKE Ankaragücü olmuştur. Ligde en az para cezası alan takım ise 29.000 TL ile ligi 8.sırada bitiren Balıkesir Baltok olmuştur. En az para cezası ise 52.000 TL ile usulsüz seyirci alma alanından gelmiştir.

Tablo 11. 2017-2018 TFF 2. Lig Beyaz Grup Takımlarına Verilen Cezalar

Takımlar	Saha Olayları	Çirkin ve Kötü Tezahürat	Taraftar İzleme Cezası	Talimatlara Aykırı Hareket	Sportmenliğe aykırı açıklamada	Sportmenliğe Aykırı Hareket	Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket	Usulsüz Seyirci Alma	Kişilik Haklarına Saldırı Hakaret	Saldırı	Genel Toplam
Altay	10000	27000	0	0	0	4500	2100	0	0	0	43600
Bandırma Spor	27500	44000	0	0	0	8000	0	0	0	0	79500
Gümüşhane Spor	35000	0	0	55000	0	0	0	0	0	33500	123500
Şanlıurfa Spor	30000	27000	0	36000	0	3000	2100	0	0	0	98100
Sakarya Spor A.Ş.	128000	25500	0	22000	0	9000	18000	0	25000	0	227500
Bugsaş Spor A.Ş.	0	0	0	0	0	0	2100	0	0	0	2100
Hacettepe Spor	0	0	0	0	0	15000	2100	0	7500	0	24600
Konya Anadolu Selçuk Spor	0	12000	0	5000	0	19000	4950	0	3000	0	43950
Niğde Belediye Spor	5000	0	0	0	0	6000	3150	0	0	0	14150
Kırklareli Spor	10000	0	0	0	0	6000	4600	0	0	0	20600
Kahramanmaraş Spor A.Ş.	5000	12000	0	5000	0	0	0	0	3000	0	25000
Zonguldak Kömür Spor	5000	4000	0	0	0	9000	0	0	3000	0	21000
Pendik Spor	45000	27000	0	0	0	3000	0	0	4000	0	79000
Fethiye Spor	0	4000	0	10000	0	19000	2100	0	13000	0	48100
Fatih Karagümrük A.Ş.	30000	27000	0	25000	0	0	6450	0	3000	0	91450
Nazilli Belediye Spor	20000	12000	0	5000	0	21000	0	0	16000	0	74000
Karşıyaka	0	35000	0	0	0	0	4550	0	0	0	39550
Silivri Spor	5000	27000	0	0	0	12000	7100	20000	9000	0	80100
Genel Toplam	355500	283500	0	163000	0	134500	59300	20000	86500	33500	1135800

TFF 2.Lig Beyaz Grup’ta bulunan takımlarımıza baktığımızda; Genel toplamda en çok para cezası alan takım ligi 5.sırada bitiren Sakarya Spor A.Ş olmuştur. Toplam olarak 227.500 TL para cezası almıştır. Sakarya Spor, saha olaylarından 128.000 TL, takım halinde sportmenliğe aykırı hareketten 18.000 TL ve kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehditten de

25.000 TL ile 2.Lig Beyaz Grup'ta en çok para cezası alan takım olmuştur. Ligi 3.sırada bitirerek play-off oynamaya hak kazanan Gümüşhane Spor ise en çok para cezası alan ikinci takım olmuştur. Toplamda 123.500 TL para cezası almıştır. Gümüşhane Spor ligde 55.000 TL ile talimatlara aykırı hareket etmekten dolayı en çok para cezası alan takım olmuştur.

Aynı zaman da Gümüşhane Spor 33.500 TL ile rakip takım yetkili ve oyuncularına saldırmaktan dolayı para cezası alan tek takım olmuştur. Genel olarak baktığımızda; TFF 2.Lig Beyaz Grup'ta tüm takımlarımızın almış olduğu toplam para cezası 1.135.800 TL'dir. Sırası ile en çok para cezası alınan alanlar: 355.500 TL ile saha olayları, 283.500 TL ile çirkin ve kötü tezahürat ve 163.000 TL ile talimatlara aykırı hareket gelmektedir. En az para cezası alınan alan ise 33.500 TL ile saldırı alanı olmuştur. En çok para cezası alan takım 227.500 TL ile ligi 5.sırada bitiren takım Sakarya Spor olmuştur. En az para cezası alan takım ise 2100 TL ile ligi 6.sırada bitiren Bugsaş Spor A.Ş olmuştur.

Tablo 12. 2017-2018 TFF 2. Lig Kırmızı Grup Takımlarına Verilen Cezalar

Takımlar	Saha Olayları	Çirkin ve Kötü Tezahürat	Taraftar İzleme Cezası	Talimatlara Aykırı Hareket	Sportmenliğe aykırı açıklamada bulunma	Sportmenliğe Aykırı Hareket	Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket	Uluslararası Seyirci Alma	Kişilik Haklarına Saldırı Hakaret Tehdit	Saldırı	Genel Toplam
Hatay Spor	20000	4000	0	5000	0	6000	0	0	0	0	35000
Menemen Belediye Spor	25000	24000	0	10000	0	7500	0	0	0	0	66500
Afjet Afyon Spor	15000	0	0	13000	0	0	0	0	0	0	28000
Sivas Belediye Spor	0	0	0	0	0	3000	5300	0	3000	0	11300
Keçiörengücü	0	12000	0	0	0	6000	4600	0	0	0	22600
Sancaktepe Belediye Spor	5000	4000	0	0	0	4000	2100	0	3000	0	18100
İnegöl Spor	5000	6000	0	0	0	0	4200	0	0	0	15200
Sarıyer	0	12000	0	5000	0	3000	2100	0	13000	0	35100
Tokat Spor	0	4000	0	0	0	3000	2500	0	7500	0	17000
Etimesgut Belediye Spor	0	0	0	0	0	3000	2100	0	3000	0	8100
Kastamonu Spor 1966	0	4000	0	0	0	3000	2500	0	7500	0	17000
Eyüp Spor	0	0	0	0	0	11000	4600	0	0	0	15600
Tuzlaspor A.Ş.	0	12000	0	0	0	2000	0	0	30000	0	44000
Bodrum Belediyesi Bodrum Spor	5000	0	0	18000	0	17000	7050	0	13000	0	60050
Amed Spor Faaliyetler	35000	12000	0	23000	0	0	2100	0	30000	0	375.100
Buca Spor	40000	31000	0	35000	0	9000	7400	0	0	0	122400
Kocaeli Birlik Spor	0	0	0	0	0	20000	5000	0	3000	0	28000
Mersin İdmanyurdu	0	4000	0	10000	0	0	0	0	43000	0	57000
Genel Toplam	150000	125000	0	119000	0	95500	51550	0	151500	0	965550

Tablo 12' ye bakıldığında TFF 2.Lig takımlarımızın sezon süresince PFDK ihlallerinden dolayı almış oldukları para cezalarının takımlara maliyetine bakacak olursak; Ligde en çok para cezası alan takım ligi 15.sırada bitiren takım Amed Spor Faaliyetler olmuştur. Toplamda Amed Spor takımı 375.100 TL para cezası almıştır.

30.01.2018 tarihinde açıklanan PFDK kararlarınca Amed Spor Faaliyetler Kulübü sporcusu Deniz Naki, ayrımcılık ve ideolojik propaganda nedeniyle 3 yıl 6 ay müsabakalardan men cezası almış ve 273.000 TL para cezasına çarptırılmıştır. Kararlar gereği üç yılı aşan ceza bakımından FDT'nin 95/1 maddesi uyarınca sürekli hak mahrumiyeti ile cezalandırılması akabinde Türkiye'deki futbol hayatı sona ermiştir.

Lig düşen takımlardan Mersin İdman Yurdu 43.000 TL ile kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehditten en çok para cezası alan takım olmuştur.

Genel olarak baktığımızda; 2.Lig Kırmızı Grup'ta takımlar toplamda 965.550 TL para cezası almışlardır. En çok para cezası sırası ile 151.500 TL ile kişilik haklarına saldırı,

hakaret ve tehdit, 150.000 TL ile saha olayları ve 119.000 TL ile talimatlara aykırı hareket etme şeklinde sıralanmaktadır. En az para cezası alınan alan ise 51.550 TL ile takım halinde sportmenliğe aykırı hareket etme alanından gelmiştir. Lig’de en çok para cezası alan takım ligi 15.sırada bitiren Amed Spor Faaliyetler olmuştur. Ligde en az para cezası alan takım ise 8100 TL ile ligi 10.sırada bitiren Etimesgut Belediye Spor olmuştur.

Tablo 13. 2017-2018 TFF 3. Lig 1. Grup Takımlarına Verilen Cezalar

TAKIMLAR	Saha Olayları	Çirkin ve Kötü Tezahürat	Taraflar İzleme Cezası	Talimatlara Aykırı Hareket	Sportmenliğe aykırı açıklamada bulunma	Sportmenliğe Aykırı Hareket	Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket	Usulsüz Seyirci Alma	Kişilik Haklarına Saldırı Hakaret Tehdit	Saldırı	Genel Toplam
Manisa Büyükşehir Belediye Spor	0	0	0	0	0	9000	1200	0	1500	0	11700
Bayburt Grup Özel İdare Gençlik ve Spor	10000	0	0	5000	0	5000	1200	0	0	0	21200
Kemer Spor 2003	0	0	0	0	0	6000	4000	0	0	0	10000
Bayrampaşa	17500	14500	0	0	0	3000	1600	0	0	0	36600
Düzce Spor	17500	13500	0	16500	0	3000	2600	6500	30000	0	89600
Of Spor A.Ş.	2500	0	0	5000	0	0	0	0	1500	0	9000
Halide Edip Adıvar Spor	0	0	0	5000	0	3000	1400	0	0	0	9400
Erbaa Spor	2500	0	0	0	0	2000	0	0	0	0	4500
Batman Petrol Spor A.Ş	20000	2000	0	10000	0	1500	1200	0	0	0	34700
Yeni Altındağ Belediye Spor	0	0	0	5000	0	1500	3000	0	3000	0	12500
Çatalca Spor	10000	2000	0	0	0	4500	1200	0	0	0	17700
Kozan Belediye Spor	0	0	0	0	0	1500	2600	0	0	0	4100
Yomra Spor	0	0	0	2500	0	1500	0	0	5250	0	9250
Erzin Belediye Spor	0	0	0	5000	0	3000	1400	0	0	0	9400
Bergama Belediye Spor	2500	0	0	0	0	9000	1400	0	1500	0	14400
12 Bingöl Spor	10000	2000	0	12500	0	13000	3600	0	0	0	41100
Orhangazi Belediye Spor	10000	6000	0	2500	0	14000	5200	0	0	0	37700
Çanakkale Dardanel Sk	0	12000	0	0	0	8000	4800	0	3000	0	27800
Genel Toplam	102500	52000	0	69000	0	88500	36400	6500	45750	0	400650

Tablo 13’ e bakıldığında TFF 3.lig 1.grup takımlarının PFDK kararları sonucunda yapılan analize bakıldığında; Ligde yer alan takımlardan ligi 1.sırada bitiren takım Manisa Büyükşehir Belediye Spor tüm profesyonel liglerde ligi 1.sırada bitiren takımlar içinden saha olayları alanında para cezası almayan iki takımdan birisi olmuştur. Toplamda ligde en çok para cezası alan takım ligi 5.sırada bitiren takım Düzce Spor olmuştur. Düzce Spor toplamda 89.600 TL para cezası almıştır. Aynı zamanda Düzce Spor usulsüz seyirci almada ligde tek

para cezası alan takım olmuştur ve 6.500 TL para cezası almıştır. Ligde sezon içinde en çok para cezası alan 2.takım 41.000 TL ile ligi 16.sırada bitiren 12 Bingöl Spordur.

TFF 3.Lig 1.grup takımları toplamda 400.650 TL para cezası almışlardır. Genel toplamda en çok para cezası verilen alan 102.500 TL ile saha olayları olmuştur. Genel toplamda en az para cezası alınan alan ise 6500 TL ile usulsüz seyirci almada olmuştur.

Tablo 14. 2017-2018 TFF 3. Lig 2. Grup Takımlarına Verilen Cezalar

Takımlar	Saha Olayları	Çirkin ve Kötü Tezahürat	Taraflar İzleme Cezası	Talimatlara Aykırı Hareket	Sportmenliğe aykırı açıklamada bulunma	Sportmenliğe Aykırı Hareket	Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket	Usulsüz Seyirci Alma	Kişilik Haklarına Saldırı Hakaret Tehdit	Saldırı	Genel Toplam
Darıca Gençlerbirliği	17500	13500	0	14000	0	14000	2800	0	10000	0	71800
Ankara Demir Spor	0	0	0	0	0	17400	1400	0	0	0	18800
Diyarbakir Spor A.Ş.	7500	13500	0	7500	0	7500	5200	0	6000	0	47200
Tire 1922 Spor	5000	0	0	5000	0	4500	0	0	3750	1500	19750
Anagold 24 Erzincan Spor	2500	2000	0	0	0	6000	1200	0	1500	0	13200
Pazar Spor	0	0	0	0	0	4500	1400	0	0	0	5900
Yeni Ordu Spor	0	0	0	0	0	500	1800	0	0	0	2300
Anadolu Bağcılar Spor Kulübü	7500	2000	0	2500	0	8000	6000	0	0	0	26000
Van Büyükşehir Belediye Spor	5000	6000	0	7500	0	0	5400	0	0	0	23900
Turgutlu Spor	0	0	0	2500	0	0	7400	0	1500	0	11400
Gölcük Spor	6000	0	0	0	0	3000	1200	0	0	0	10200
Erok Spor A.Ş.	0	0	0	0	0	1500	3600	0	0	0	5100
Muğla Spor	0	2000	0	1500	0	2500	1200	0	0	0	7200
1461 Trabzon	0	0	0	0	0	3000	0	0	1500	0	4500
Ergene Velimeşe Spor	0	0	0	0	0	6000	0	0	0	1200	7200
Kırıkhan Spor	0	0	0	7500	0	8500	3000	0	11500	0	30500
Yeşil Bursa A.Ş.	0	0	0	2500	0	0	0	0	750	0	3250
Kayseri Erciyes Spor	0	0	0	40000	0	9000	0	0	0	0	49000
GENEL TOPLAM	51000	39000	0	90500	0	95900	41600	0	36500	2700	357200

Tablo 14'e bakıldığında; 2017-2018 sezonunda TFF 3.Lig 2.Grup takımlarının almış olduğu para cezalarından; Ligi 1.sırada bitiren Darıca Gençler birliği, tüm profesyonel liglerdeki şampiyon olan takımlar arasından kendi ligindeki takımlara göre en fazla para cezası alan tek takım olmuştur. Darıca Gençler Birliği toplamda 71.800 TL para cezası almıştır. Aynı zamanda saha olayları 17.500 TL, çirkin ve kötü tezahürat 13.500 TL, kişilik haklarına saldırı 10.000 TL ile bu kategorilerde en fazla para cezası alan takım olmuştur. Darıca Gençler Birliği'nden sonra en fazla para cezası alan 2.takım ligi son sırada bitiren

Kayseri Erciyes Spor olmuştur. En çok para cezası alan 3.takım ise ligu 3.sırada bitiren Diyarbakir Spor A.Ş olmuştur. TFF 3.Lig 2.Grup takımları genel toplamda 357.200 TL para cezası almışlardır. Lig'deki takımlar en çok para cezasını 95.900 TL ile sportmenliğe aykırı açıklamada bulunmaktan almışlardır. Ligde toplamda en az para cezası ise saldırı alanından alınmıştır.

Tablo 15. 2017-2018 TFF 3. Lig 3. Grup Takımlarına Verilen Cezalar

Takımlar	Saha Olayları	Çirkin ve Kötü Tezahürat	Taraftar İzleme Cezası	Talimatlara Aykırı Hareket	Sportmenliğe aykırı açıklamada bulunma	Sportmenliğe Aykırı Hareket	Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket	Usulsüz Seyirci	Kişilik Haklarına Saldırı Hakaret Tehdit	Saldırı	Genel Toplam
Utaş Uşak Spor A.Ş.	0	6000	0	5000	0	6000	0	0	1500	0	18500
Tarsus İdman Yurdu	2500	12000	0	0	0	4000	2800	0	1500	0	22800
Sultanbeyli Belediye Spor	5000	12000	0	0	0	1500	1200	0	0	0	19700
Kızılcaabülük Spor	2500	2000	0	0	0	9500	0	0	1500	5500	21000
Elaziz Belediye Spor	0	0	0	2500	0	0	4000	0	0	0	6500
Büyük Çekmece Tepecik Spor A.Ş.	5000	2000	0	7500	0	2500	2800	0	15000	0	34800
Çorum Belediye Spor	5000	13500	0	0	0	3000	0	0	6500	0	28000
Cizre Spor	18750	16500	0	2500	0	14000	1200	0	0	1500	54450
Düzyurt Spor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Şanlıurfa Karaköprü Belediye Spor	5000	0	0	2500	0	0	0	0	11500	0	19000
Karacabey Birlik Spor A.Ş.	2500	0	0	0	0	3000	2600	0	0	0	8100
Payas Spor	2500	0	0	0	0	8000	0	0	3000	0	13500
Kocaelispor	2500	12000	0	5000	0	0	1400	0	0	0	20900
Ankara Adliye Spor	2500	0	0	2500	0	4000	1600	0	1500	9000	21100
Osmaniyespor Futbol Kulübü	20000	0	0	0	0	6500	2600	0	0	0	29100
Aydın Spor 1923	0	0	0	10000	0	4500	0	0	15000	0	29500
Tekirdağ Spor	0	6000	0	0	0	9500	1200	0	2250	0	18950
Arsin Spor	10000	0	0	2500	0	6000	3800	0	57800	0	80100
Genel Toplam	83750	82000	0	40000	0	82000	25200	0	117050	16000	446000

Tablo 15'e bakıldığında; 2017-2018 sezonunda TFF 3.Lig 3.Grup takımlarının PFDK kararları analizine bakıldığında; Ligi 1.sırada bitiren Utaş Uşak Spor A.Ş, ligu şampiyon olarak tamamlayan takımlar arasından kendi liglerindeki takımlara göre en fazla para cezası alan iki takımdan biri olmuştur. TFF 3.Lig 3.Grup'ta en çok para cezası alan takım ligu son sırada bitiren Arsin Spor olmuştur.

Arsin Spor tüm profesyonel liglerde ligden düşen takımlar arasından en fazla para cezasını alan takım olmuştur. Genel toplamda 80.100 TL para cezası almıştır. TFF 3.Lig

3.Grup'ta genel toplamda takımlar 446.000 TL para cezası almışlardır. TFF 3.Lig 3.Grup'ta en çok para cezası 117.050 TL ile kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehditten alınmıştır. TFF 3.Lig 3.Grup'ta en para cezası alınan alan ise 16.000 TL ile saldırı kategorisi olmuştur.

Tablo 16. 2017-2018 Sezonu Genel Tablosu

Profesyonel Ligler	Saha Olayları	Çirkin ve Kötü Tezahürat	Taraftar İzleme Cezası	Talimatlara Aykırı Hareket	Sportmenliğe aykırı açıklamada bulunma	Sportmenliğe Aykırı Hareket	Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket	Usulsüz Seyirci Alma	Kişilik Haklarına Saldırı Hakaret Tehdit	Saldırı	Genel Toplam
Spor Toto Süper Lig	2937500	7167500	114	1162000	745000	968700	181000	200000	80300	39000	13.481.114
Spor Toto 1.Lig	537500	467500	66	593000	0	381170	68250	52000	97500	221000	2.417.986
TFF 2.Lig Beyaz Grup	355500	283500	0	163000	0	134500	59300	20000	86500	33500	1.135.800
TFF 2.lig Kırmızı Grup	150000	125000	0	119000	0	95500	51550	0	151500	0	965.550
TFF 2.Lig (toplam)	505.500	408.500	0	282.000	0	230.000	110.850	20.000	238000	33.500	2.101.350
TFF 3.Lig 1.Grup	102500	52000	0	69000	0	88500	36400	6500	45750	0	400.650
TFF 3.Lig 2.Grup	51000	39000	0	90500	0	95900	41600	0	36500	2700	357.200
TFF 3.Lig 3.Grup	83750	82000	0	40000	0	82000	25200	0	117050	16000	446.000
TFF 3.Lig (toplam)	237.250	173.000	0	199.500	0	266.400	103.200	6.500	199.300	18.700	1.203.850
Tüm Ligler Toplam	4.217.750	8.216.500	180	2.236.500	745.000	1.846.270	463.300	278.500	615.100	312.200	19.204.300

Tablo 16' ya bakıldığında; 2017-2018 sezonu boyunca tüm profesyonel liglerimizde PFDK kararları sonucunda yapılan açıklamaların genel tablosu bulunmaktadır.

Tablo 16'ya baktığımızda; Tüm liglerimizde toplamda 19.204.300 TL para cezası verilmiştir. En çok para cezasının verildiği lig 13.481.114 TL ile Spor Toto Süper Lig olmuştur. Süper Lig'den sonra 2.sırada 2.417.986 TL ile Spor Toto 1.Lig, 3.sırada 2.101.350 TL ile 2.Lig ve 4.sırada 1.203.850 TL ile TFF 3.Lig yer almaktadır. Tüm profesyonel liglerimizde TFF tarafından 8.216.500 TL ile en çok para cezası çirkin ve kötü tezahürattan dolayı verilmiştir. En çok para cezasının verildiği 2.alan 4.217.750 TL ile saha olayları olmuştur. En az para cezası ise 312.200 TL ile saldırı eyleminden verilmiştir.

Tablo 17. 2016-2017 ve 2017-2018 Sezonlarında Liglerde Alınan Cezalar

Profesyonel Ligler	Saha Olayları	Çirkin ve Kötü Tezahürat	Taraftar İzleme Cezası	Talimatlara Aykırı Hareket	Sportmenliğe aykırı açıklamada bulunma	Sportmenliğe Aykırı Hareket	Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket	Usulsüz Seyirci Alma	Kişilik Haklarına Saldırı Hakaret Tehdit	Saldırı	Genel Toplam
Spor Toto Süper Lig	526500 0	12317500	20 9	2242000	176050 0	168870 0	38550 0	900000	169300	65000	25.571.209
Spor Toto 1.Lig	155725 0	1342500	13 4	1006500	177000	808670	14850 0	416000	249600	24700 0	6.100.654
TFF 2.Lig (Toplam)	1188500	902000	0	412000	26000	544100	23140 0	59000	392750	68200	4.176.950
TFF 3.Lig (toplam)	701250	528750	0	363000	0	591300	20730 0	58500	548750	10075 0	3.099.600
Tüm Ligler Toplam	871200 0	1509075 0	34 3	4023500	196350 0	363277 0	97270 0	143350 0	136040 0	48095 0	38.948.413

Tablo 17' ye bakıldığında; 2016-2017 ve 2017-2018 sezonlarına genel bir bakacak olursak; İki sezonda da en çok para cezası alan liglerin sıralaması değişmemiştir. En çok para cezası verilen iki alan sezonları kıyasladığımızda; çirkin ve kötü tezahürattan 15.090.750 TL ve saha olaylarından 8.712.000 TL şeklinde gerçekleşmiştir. Daha sonra sırası ile talimatlara aykırı hareket etme 4.023.500 TL, sportmenliğe aykırı hareket 3.632.770 TL, sportmenliğe aykırı açıklamada bulunma 1.963.500 TL, usulsüz seyirci alma 1.433.500, kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehdit 1.360.400 TL, saldırı 480.950 TL gelmektedir. Saha olayları ve çirkin ve kötü tezahürattan dolayı verilen para cezaları ile takımların aldığı seyirci izleme cezaları doğru orantılıdır. Toplamda tüm liglerde iki sezonda 38.948.413 TL para cezası kesilmiştir.

5. TARTIŞMA

Sporda çeşitli sebeplerden dolayı şiddet olaylarının oluştuğu bilinmektedir. Futbol branşında da son yıllarda özellikle, takımlar arasındaki rekabetten dolayı, sporda şiddet diyebileceğimiz olaylar yaşanmaktadır.

Futbol dünyasında yaşanan şiddet olaylarında farklı faktörler etkili olmaktadır. Kulüpler arasında yaşanan rekabet duygusu, taraftarların takımlarına olan bağlılıklarını gösterme düşüncesi, şampiyonluk yarışı, kulüplerinin kazanmış oldukları kupa sayısı, zaferler, şampiyonluk sayıları, geçmişte kulüpler arasında yaşanmış olaylar gibi birçok durum futbolda şiddet konusunda etken rol oynamaktadır. Müsabaka öncesinde, müsabaka sırasında veya sonrasında taraftarların, kulüp yöneticilerinin, teknik direktörler ve futbolcuların yaptıkları hareketler veya söyledikleri sözler futbolda şiddetin doğmasında ana etkenlerdir. Kalkan, 6222 Sayılı Kanun Gereğince Ceza Almış Futbol Taraftarlarını Şiddete Yönelten Faktörlerin İncelenmesi isimli çalışmasında kulüplerin ceza almalarına sebep olan davranışları incelemiştir. Kalkan'ın da çalışmasında belirttiği gibi futbol kulüplerinin ceza almalarına sebep olanlar arasında kulüp yöneticileri, taraftarlar, medya, alkol-uyuşturucu, takım performansı gibi etkenler önemli rol oynamaktadır (93).

Futbolda şiddet olayları sonucunda takımlar gerek ulusal gerekse uluslararası alanda bazı cezalar alabilmektedirler. Türkiye'de kulüpler kararlarına uymakla yükümlü oldukları Türkiye Futbol Federasyonu'na karşı sorumlu olduklarından dolayı Türkiye Futbol Federasyonu'nun yayınlamış olduğu Futbol Disiplin Talimatı gereğince takımlar liglerinde müsabaka öncesi, müsabaka esnasında ve müsabaka sonrası yapmış oldukları kural ihlallerinden dolayı cezalar almaktadırlar. Alınan bu cezalar kulüplerin maddi veya manevi zarar görmelerine sebep olmaktadır. Kalkan bir çalışmasında ayrıca futbolda şiddet konusunda ceza almış olan 25 kişiyle görüşmüş ve bu kişilere verilen cezaları değerlendirmiştir. Çalışmada 2014-2015 futbol sezonunda kulüplere verilmiş cezalar belirtilmiştir. Verilen cezaların rakamlarına bakıldığında, bir kulüp 1 milyon 809 bin 500 TL para cezası ve 7 maç saha kapatma cezası, başka bir kulübün 1 milyon 750 bin TL para cezası ve 5 maç saha kapatma cezası, toplamda ise 2014-2015 futbol sezonunda kulüplerin 22 milyon 914 bin 331 TL para cezaları aldıkları bu cezaların da saha olayları ile çirkin ve kötü tezahüratında dahil olduğu tamamen taraftarların karışmış oldukları disiplin ihlallerinden dolayı alınan para cezaları olayları olduğu tespit edilmiştir (93). Kulüplerin aldıkları bu cezalar göz önüne alındığında cezalardan dolayı kulüplerin uğramış oldukları maddi

kayıpların boyutu görülmektedir. Devecioğlu ve Çoban “Türkiye’de Profesyonel Futbolun Finansı” isimli çalışmalarında; dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi Türkiye’de de en popüler spor dalının futbol olduğunu, futbolun profesyonel spor dallarından birisi haline geldiğini, futbolun diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de oldukça önemli bir ekonomik faaliyetin konusunu oluşturduğunu vurgulamıştır (94). Bu şekildeki ekonomik güç, kulüplere verilecek olan cezalar ile kulüplerin kazançlarından optimum şekilde yararlanarak yeni yatırımlar yapma olanağını da ortadan kaldırmış olacaktır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre Türkiye’de profesyonel futbol liglerinde 2016-2017 ve 2017-2018 sezonlarında kulüplere verilen toplam para cezasının 38.948.413 TL olduğu tespit edilmiştir. İki sezon kıyaslandığında ise Süper Lig’de ve TFF 2.Lig’de verilen toplam ceza miktarlarının 2016-2017 sezonuna kıyasla 2017-2018 sezonunda arttığı belirlenmiştir. PTT 1.Lig’de ve 3.Lig’de ise 2016-2017 sezonuna göre 2017-2018 sezonunda kulüplere verilen cezalarda düşüş gerçekleşmiştir. Tüm liglerin toplamında ise 2016-2017 sezonunda 19.744.113 TL olan ceza tutarı, 2017-2018 sezonunda azalarak 19.204.300 TL olarak gerçekleşmiştir.

Genel olarak iki sezona bakıldığında; PFDK disiplin ihlallerinden, taraftarların neden oldukları saha olayları, yapılan çirkin ve kötü tezahüratlar dikkat çekmiştir. Başta Spor Toto Süper lig olmak üzere PTT 1. Lig, PTT 2. Lig ve 3. Lig’de en çok para cezası; saha olayları, çirkin ve kötü tezahürattan gelmiştir. Yapılan analizler sonucunda iki sezonda verilen 38.948.413 TL para cezasının 23.802.750 TL’sini çirkin ve kötü tezahürat ile saha olayları nedeni ile verilmiş olan para cezalarından, 15.145.663 TL’sinin ise takım sporcuları, yöneticiler ve diğer ekip kadrolarının sebep olduğu toplam para cezalarının oluşturduğu görülmüştür. İncelenen iki sezonun toplamında ise kulüplere çirkin ve kötü tezahürattan 15.090.750 TL, saha olaylarından ise 8.712.000 TL para cezası verilmiştir. Kulüp taraftarlarının neden olduğu olaylar sebebiyle verilen para cezası tutarının, takım sporcuları ve yönetim kadrosunun sebep oldukları olaylar nedeni ile verilen para cezasına göre daha fazla olduğu görülmüştür. Yapılan analizler sonucu taraftarların neden olduğu olaylar sebebi ile verilen para cezaları 2016-2017 sezonunda 11.368.500 TL iken 2017-2018 sezonunda ise 12.434.250 TL olup bir önceki sezona oranla miktarda 1.065.750 TL gibi bir artış olduğu tespit edilmiştir.

Özellikle çirkin ve kötü tezahüratta bir artış görülmüştür. Fişekçioğlu, futbolda şiddet ve yasal karşı tedbirler isimli çalışmasında Türkiye’de şiddete başvuruyla ya da kötü ve

çirkin sloganlarla kendilerini ifade etmeye çalışan taraftar kitlesinin kişilerin fiziksel bütünlüğü üzerinde bir tehdit oluşturduğu kadar spor alanı içinde ya da dışında da maddi zararlara yol açabilecek bir durumda olduğunu belirtmiştir (95).

Kalkan yaptığı 6222 Sayılı Kanun Gereğince Ceza Almış Futbol Taraftarlarını Şiddete Yönelten Faktörlerin İncelenmesi isimli çalışmasında taraftarların kendilerini şiddete iten faktörlere sebep olarak hakemler, tribün şovları, duygusal baskı, rakip takım taraftarları, alkol, takım performansı, taraftar grubu ve şehre aidiyet temaları üzerinde durmuşlardır. Kalkan'ın çalışmasında, taraftarlar futbolda şiddet davranışının gerçekleşmesinin genel sebeplerine dair görüşlerinde, uyuşturucu ve alkol, TFF, statların fiziki durumu, taraftar grupları, rakip takım taraftarları, emniyet güçleri, kulüp yöneticileri, taraftar liderleri, hakem, medya temaları üzerinde görüş bildirdikleri belirtilmiştir (96).

Spor Toto Süper Lig'de dört büyükler diye ifade edilen Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş, Trabzonspor ile son yıllarda Medipol Başakşehir kulübünün de yer aldığı bu 5 kulüp, analiz edilen iki sezonda, toplamda 16.452.455 TL para cezası aldıkları görülmüştür. Genel olarak bakıldığında çalışmada liglerinde şampiyonluk mücadelesi veren takımlar ve üst sıralara çıkma mücadelesi veren takımlar lig düşen takımlara göre daha çok para cezası almışlardır. 2016-2017 sezonunda 6.768.542 TL, 2017-2018 sezonunda ise 9.683.913 TL şeklinde gerçekleşmiştir. Şampiyonluk mücadelesi veren bu takımların aldıkları para cezalarının arttığı görülmüştür.

Kalkan yaptığı 6222 Sayılı Kanun Gereğince Ceza Almış Futbol Taraftarlarını Şiddete Yönelten Faktörlerin İncelenmesi isimli çalışmasında Takımların saha içi performanslarının takımla özdeşleşen bireyleri psikolojik olarak etkilediğini belirtmiştir. Kalkan'a göre takımların iyi performanslarının taraftarları olumlu yönde etkilediği, olumsuz performanslarının ise olumsuz yönde etkilediğini söylemek mümkündür. Bu nedenle; desteklenen takımın yetersiz performansının taraftarları gergin bir psikolojiye yönltebildiği de söylenebilir. Takımının performansını kişiselleştiren bireylerin olumsuz sonuçlar neticesinde agresif tutumlar ve tavırlar sergileyebildikleri, bu durumlardan etkilenecek şiddet ve saldırganlık davranışlarına başvurabildikleri bulgulara göre söylenebilir (96).

İki sezonda da toplamda 7.291.537 TL ile en çok para cezası alan takımın Fenerbahçe olduğu görülmüştür. Verilen para cezaları ile seyirci izleme cezaları doğru orantılı olduğu için Fenerbahçe takımı en çok seyirci izleme cezası alan takım olmuştur. Fenerbahçe A.Ş'den sonra Beşiktaş A.Ş'nin 3.794.026 TL ile ikinci, 2.836.519 TL ile Trabzonspor'un

üçüncü sırada, 1.894.368 TL ile Galatasaray A.Ş'nin dördüncü sırada ve 636.005 TL ile de Medipol Başakşehir'in beşinci sırada yer aldığı görülmüştür. Fenerbahçe takımının iki sezonda da 5.057.500 TL ile çirkin ve kötü tezahüratta en çok para cezası alan takım olduğu tespit edilmiştir. Saha olaylarında ise Atiker Konya Spor'un 835.000 TL ile en çok para cezası aldığı tespit edilmiştir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Kulüplerin sezon boyunca almış oldukları para cezaları ışığında en çok taraftarların, daha sonra ise yönetim kadrosu, kulüp futbolcularının ve kulüp yetkililerinin oluşturduğu grubun disiplin ihlallerine ve disiplin cezalarına sebebiyet verdiği belirlenmiştir. Bu ve benzer çalışmaların daha bilinçli hareket edilmesi yönünde faydalı olacağı ve dolaylı olarak da kulüplere katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Aslında kulüplerin ihtiyaçları doğrultusunda kullanılabilecek parasal kaynakların taraftarların, kulüp yöneticilerinin, futbolcuların ve kulüp sorumlularının neden oldukları olaylardan dolayı kulüplere hem maddi açıdan hem de manevi açıdan büyük zararlar verdiğini söyleyebiliriz. Çalışmamızın, Türkiye’de yer alan profesyonel liglerde mücadele eden kulüplerin artan harcamalarından dolayı mali sıkıntı yaşadıkları son dönemlerde kulüp yönetiminde yer alan yöneticiler, taraftarlar, sporcular vb. kişilerde olumlu bir bilinç düzeyi oluşturma yönünde ve takımlarına karşı sorumluluklarını yerine getirmeleri açısından faydalı olacağı düşüncesindeyiz.

- TFF yılsonunda takımların yöneticilerine ve ekiplerine bir sunum yapabilir ve birlikte Türk futbolunun daha güzel bir ortamda oynanabilmesi için çalışma yürütebilirler.
- Taraftarların sebep oldukları para cezaları taraftarlara kitle iletişim araçları vasıtasıyla sebep oldukları disiplin ihlalleri ve disiplin cezalarının maliyetleri bildirilebilir.
- Kulüpler kulüp televizyonlarında taraftarlarını bilinçlendirici yayınlar ve programlar düzenleyebilirler.
- Kulüplerin finans kaynaklarının daha olumlu yönde kullanılması yönünde çalışmalar yapılabilir.
- Sporda saha olayları ve çirkin ve kötü tezahürat gibi taraftarların sebep oldukları olayları en aza indirmek için taraftarlar arasında takımlarına en az zarar verme noktasında rekabet oluşturacak akademik çalışmalar veya projeler oluşturulabilir.
- Kulüp yönetimleri tarafından; Takım yöneticilerinin, teknik direktörlerin, kulüp sporcularının ve diğer ekip kadrolarının da takımlarının ceza almalarında pay sahibi olduklarını hatırlatıcı sunumlar yapılabilir.
- TFF tarafından sezon bazında Futbol Disiplin Talimatı kararlarında belirtilmiş olan disiplin ihlalleri ve disiplin cezalarından en az para cezası alan kulüplerin ek ödüllere teşvik edilmesi sağlanabilir.

KAYNAKÇA

1. Doğar Y. *Türkiye’de Spor Yönetimi*. Adana, Öz Akdeniz Ofset 1997.
2. Elbir OE. Futbol Endüstrisinde Markalaşmanın Türkiye ve Avrupa’daki Profesyonel Futbol Kulüplerinin Ekonomik Yapılarına Etkisinin İncelenmesi. Sağlık Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans tezi, Muğla: Sıtkı Koçman Üniversitesi 2018.
3. Baş M. Futbolda Taraftar ve Takım Özdeşleşmesi (Trabzonspor Örneği).Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Doktora tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi 2008.
4. MEB. *Takım Sporları Dersi Futbol*, Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü 2016: 11
5. Yıldız MS. Saygın Ö. Futbol Oyununda Bir Kalecinin Uygulayacağı Takım Taktiklerinin İncelenmesi. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları* 2005: 46-50.
6. Baş M. Futbolda Taraftar ve Takım Özdeşleşmesi (Trabzonspor Örneği).Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Doktora tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi 2008.
7. Güven Ö. “Futbol Topu ile Oynamanın Bazı Kültürlerdeki Benzer Görünümleri ve Tarihsel Gelişimine Ait Bilgiler“, *Düşünen Siyaset* 1999; 2: 95-112.
8. Futbolun Tarihi.<https://www.tarihvebilim.com/707-futbolun-tarihi/> 25 Ekim 2018.
9. Futbolun Tarihi.<https://www.tarihvebilim.com/707-futbolun-tarihi/> 25 Ekim 2018.
10. Yöney GP. Kitlelerin Afyonu Futbolun Latin Amerika Edebiyatındaki Yankıları. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batı Dilleri ve Edebiyatları (İspanyol Dili ve Edebiyatı) Anabilim Dalı. Yüksek Lisans tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi 2012.
11. Baş M. Futbolda Taraftar ve Takım Özdeşleşmesi (Trabzonspor Örneği).Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Doktora tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi 2008.
12. Tunçkol HM. Profesyonel Futbolcuların Futbolu Bırakma Yaşantılarını Algılamaları Üzerine Bir Araştırma. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı. Doktora tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi 2007.
13. Çakır A, Öztürk G. Eski Uygarlıklarda Çocuk Oyunları ve Oyuncaklar. [Http://Www.Academia.Edu/23691139/Esk%C4%B0_Uygarlıklarda_%C3%87ocuk_Oyunları_ve_Oyuncaklar](http://Www.Academia.Edu/23691139/Esk%C4%B0_Uygarlıklarda_%C3%87ocuk_Oyunları_ve_Oyuncaklar) 1 Kasım 2018.

14. Sert M. *Gol Atan Galip Futbola Sosyolojik Bir Bakış*, İstanbul, Bağlam Yayınları 2000: 35.
15. Ankaralığil N. Kartal H. Oyun, İdeoloji ve Tüketim: Kitle İletişim Araçları Bağlamında Eğlenceden Tüketime Futbolun Dönüşümü. *Yeni Düşünceler Dergisi* 2013; 7: 125-44.
16. Tunçkol HM. Profesyonel Futbolcuların Futbolu Bırakma Yaşantılarını Algılamaları Üzerine Bir Araştırma. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı. Doktora tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi 2007.
17. Baş M. Futbolda Taraftar ve Takım Özdeşleşmesi (Trabzonspor Örneği). Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Doktora tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi 2008.
18. Yücesoy N. Futbolun Ekonomi-Politiği: 2008 Avrupa Futbol Şampiyonası. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Radyo Televizyon Anabilim Dalı. Yüksek Lisans tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi 2009.
19. Erdoğan İ. Futbol ve futbolu inceleme üzerine. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi* 2008; 26: 1-58.
20. Bilek RR. Türkiye’de Futbolun Kitle Kültürü Haline Gelmesinde Basının İşlevi: Hürriyet Gazetesi Örneği -2002 Dünya Kupası Finalleri. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Anabilim Dalı. Yüksek Lisans tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi 2010.
21. Gür F. Endüstriyel Futbolun Oluşturduğu Sosyal Bir Gurup: Müşteri Seyirciler. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans tezi, Muğla: Sıtkı Koçman Üniversitesi 2013.
22. Nalbant Ö, Gözen O, Özbek M. Erceylan C. Futbolcularda Fiziksel ve Kondisyonel Özelliklerin Pozisyonlara Göre Değerlendirilmesi. *İÜ Spor Bilimleri Dergisi* 2017; 7(2): 38-44.
23. Tunçkol HM. Profesyonel Futbolcuların Futbolu Bırakma Yaşantılarını Algılamaları Üzerine Bir Araştırma. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı. Doktora tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi 2007.
24. Tunçkol HM. Profesyonel Futbolcuların Futbolu Bırakma Yaşantılarını Algılamaları Üzerine Bir Araştırma. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı. Doktora tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi 2007.

25. Aktaş S. Futbolda 3'e 3 Dar Alan Oyununda Farklı Toparlanma Sürelerinin Bazı Fizyolojik Parametrelere Etkisi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı. Yüksek Lisans tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi 2013.
26. Güllü A. Malatya 1. Amatör Kümede Şampiyon Olan Futbol Takımlarının Fiziksel-Fizyolojik Performanslarının Ölçülerek Mevkilerine Göre Mukayesesi ve Değerlendirilmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi 1996.
27. Aladanlı B. Çördük Ü. *Futbol Tarihi ve Sporda İlkler*, 2.Baskı. İstanbul, Yeşil Elma Yayıncılık 2009: 19.
28. Güllü A. Malatya 1. Amatör Kümede Şampiyon Olan Futbol Takımlarının Fiziksel-Fizyolojik Performanslarının Ölçülerek Mevkilerine Göre Mukayesesi ve Değerlendirilmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi 1996.
29. Yıldırım E. Profesyonel Ligdeki Yabancı Futbolcuların, Türkiye'de Futbol Oynamalarına İlişkin, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Açidan Görüşleri ve Yerli Futbolcuların Yabancı Futbolculara Bakış Açıları. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Doktora tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi 2008.
30. Donuk B, Şenduran FS. *Futbol Anatomisi*, 1.Baskı. Ankara, Ötüken Yayınları 2006: 21.
31. Karaca F. 10-14 Yaş Erkek Futbolcu ve Badmintoncularda Bazı Fiziksel Fizyolojik ve Biyomotorik Özelliklerinin Karşılaştırılması. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans tezi, Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi 2012.
32. Ayran T. Ofsayt Kuralı İle Ofsayt Kuralı Olmadan Oynanan Futbol Oyunundaki Maç Analizi Sonuçlarının İncelenmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hareket ve Antrenman Anabilim Dalı. Yüksek Lisans tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi 2006.
33. Baş M. *Futbolda Taraftar ve Takım Özdeşleşmesi*, 1.Baskı. Ankara, Spor Yayınevi ve Kitabevi 2016: 3.
34. Baş M. Futbolda Taraftar ve Takım Özdeşleşmesi (Trabzonspor Örneği).Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Doktora tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi 2008.

35. Tunçkol HM. Profesyonel Futbolcuların Futbolu Bırakma Yaşantılarını Algılamaları Üzerine Bir Araştırma. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı. Doktora tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi 2007.
36. Şentürk Ü. Popüler Bir Kültür Örneği Olarak Futbol. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi* 2007; 31(1): 25-41.
37. Talimciler A. Futbol Değil İş: Endüstriyel Futbol. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi* 2008; 26: 89-114.
38. Akkaya C. Küreselleşme ve Futboldaki Dönüşüm. *ETHOS: Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar Dergisi* 2008; 1(4): 1-14.
39. Özmaden M. Tici Dönemi Sporla İlgili Gelişmeler ve Dönemin Spor Anlayışı. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2006; 8(2): 11-25.
40. Çağlayan HS. Futbol Seyircisinin Sosyo-Ekonomik-Kültürel Yapısının Şiddet Eğilimindeki Rolü (Konyaspor Örneği). Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı. Yüksek Lisans tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi 2003.
41. Yıldız M. Futbol Seyircisinin Sosyo-Ekonomik Yapısının Şiddete Etkisi (Karamanspor Örneği). Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antrenörlük Anabilim Dalı. Yüksek Lisans tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi 2004.
42. Türkiye Futbol Federasyonu. <http://www.tff.org.tr/default.aspx?pageID=95> 25 Ekim 2018.
43. Kaplan T. Futbolda Şiddet Sorununun Boyutları. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi* 2016; 7(1): 1-10.
44. Erdem ÖO. Futbolun Bir İdeolojik Aygıt Olarak Kullanılması ve Bunun Medyadaki Yansımaları. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Anabilim Dalı. Yüksek Lisans tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi 2010.
45. Şahin G. Farklı Hızlarda İp Atlama Antrenmanlarının Anaerobik Güce Etkisi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi* 2017; 8(2): 75-86.
46. Talimciler A. Türkiye’de Futbol ve İdeoloji İlişkisi: Medya’daki Futbol Söylemi Üzerine Bir İnceleme. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı. Doktora tezi, İzmir: Ege Üniversitesi 2005.
47. İçöz O. Spor Turizmi Pazarlaması ve Futbol Takımlarının Hazırlık Dönemi Kamp Yeri Tercihlerini Belirleyen Etkenler. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm

- İşletmeciliği Anabilim Dalı. Yüksek Lisans tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi 2008.
48. Studylib. Futbolun Tarihi. <https://studylibtr.com/doc/925201/futbolun-tarihi> 5 Kasım 2018.
49. Demir F. Futbol Olgusu ve Futbolda Asayiş Yönetimi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi 2005.
50. Saygın AU. Futbol ve Milliyetçilik: Türk Milli Takımının Katıldığı Dünya Kupalarının Hürriyet Gazetesi Üzerinden Çözümlemesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi 2012.
51. Devecioğlu S, Çoban B, Karakaya YE. Futbol Yönetimi ve Organizasyonlarının Görünümü. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi* 2014; 5(1): 35-48.
52. Futbol Ekonomisi ve Endüstriyel Futbol, Futbol Oyun Kurallarının Tarihsel Gelişimi. <http://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/genel/265-lale-orta/1893-futbol-oyun-kurallarinn-tarihsel-geliimi.html> 19 Ekim 2018.
53. Erdoğan İ. Futbol ve futbolu inceleme üzerine. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi* 2008; 26: 1-58.
54. Özsoy S. *Sporda Şiddet ve Medya, Tüm Yönleri ile Şiddet Çalıştayı Tebliğleri*. İçinde: Eyigün S, Oral B, Günay R, Başaran S, Yıldız H, Efe R (editörler). Diyarbakır, Dicle Üniversitesi Basımevi 2013: 105.
55. Arslanoğlu K. *Futbolun Psikiyatrisi*, İstanbul, İthaki Yayınları 2005: 35.
56. Koruç Z, Bayar P, Arslan F. Türkiye’de futbol fanatikleri: Sosyal kimlik ve şiddet. Türkiye Futbol adamları Derneği Ankara Şubesi ve Spor Toto Genel Müdürlüğü Futbol Müسابakalarında Terörün Nedenleri ve Önleme Yolları Bilimsel Araştırma Yarışması. Ankara; 2004.
57. Türkçedeki yabancı sözcükler sözlüğü, 2. Basım. Ankara, Arkadaş yayınları 2001.
58. Arıkan Y. Futbolda şiddet ve polis, *Polis Bilimleri Dergisi* 2007; 9(1-4): 109-192.
59. Shields DL, Bredemeier BL, Lavoie NM, Power CF. The Sport Behavior of Youth, Parents, and Coaches: The good, The bad, and The ugly. *JREC* 2005; 3(1): 43-59.
60. Heydarinejad S, Gholami S. Identification of Factors of Aggression Incidence Among Football Spectators in Khuzestan. *Studies in Physical Culture and Tourism* 2012; 19(1): 37-41.

61. “Türkçe Sözlük”. Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi 1988.
62. Kucur R. “Kimlik aşırılıktır”. Aksiyon Dergisi 1995; 2(55): 23–32.
63. Abaç S. “Maçların Seyredilecek Bir Tarafı Daha Var, Maçları Seyrederken Etrafa Bakıyor musunuz?”. *Top Haftalık Spor Gazetesi* 1935; Yıl 1, no:25, İstanbul.
64. Sert M. *Gol Atan Galip Futbola Sosyolojik Bir Bakış*, İstanbul, Bağlam Yayınları 2000: 45.
65. Şahin M. *Sporda Şiddet Ve Saldırganlık*, Ankara, Nobel Yayınları 2003.
66. Sert M. *Gol Atan Galip Futbola Sosyolojik Bir Bakış*, İstanbul, Bağlam Yayınları 2000: 46.
67. Şahin M. *Sporda Şiddet Ve Saldırganlık*, Ankara, Nobel Yayınları 2003: 58.
68. Tel M. Türk Toplum Yaşantısında FairPlay. *International Journal of Science Culture and Sport* 2014; 1(1): 694-704.
69. Donuk B, Şenduran FS. *Futbol Anatomisi*, 1.Baskı. Ankara, Ötüken Yayınları 2006.
70. Pehlivan Z. Fair-Play Kavramının Geliştirilmesinde Okul Sporunun Yeri ve Önemi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2004; 2(2): 49-53.
71. Pehlivan Z. Fair-Play Kavramının Geliştirilmesinde Okul Sporunun Yeri ve Önemi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2004; 2(2): 49-53.
72. Özevin O. UEFA Mali Fair Play Düzenlemesinin Avrupa Futbolu ve Türkiye Süper Ligi Dört Büyük Futbol Kulübü Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 2016; 9(44): 1166-83.
73. Fişekçioğlu İB, Özdağ S, Duman S, Atalay A. Futbolda Şiddet ve Yasal Karşı Tedbirler. *Türkiye Kickboks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi* 2010; 3(2): 12-27.
74. Şebin K, Tozoğlu E, Yılmaz S, Demirel N, Bostancı Ö. Spor Yapan Üniversite Öğrencilerinin Fairplay'e İlişkin Görüşleri. *Atatürk Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2007; 9(2): 1-14.
75. Türkiye Futbol Federasyonu Disiplin Talimatı.
<http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Futbol-Disiplin-Talimati.pdf> 20 Eylül 2017.
76. Aktaş H, Mutlu S. Futbolda Finansal Sürdürülebilirlik Kapsamında “Finansal Fair Play Başa Baş Kuralı” ve Beşiktaş Futbol Kulübü Üzerinde Bir Uygulama, *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2016; 14(2): 223-6.

77. Kızıltepe M. Futbol Kulüpleri İçin Değerleme Çerçevesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2012; 10(3): 77-88.
78. Türkiye Futbol Federasyonu Resmi İnternet Sayfası. <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=71> 25 Ekim 2018.
79. Türkiye Futbol Federasyonu Resmi İnternet Sayfası. <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=911> 25 Ekim 2018.
80. Türkiye Futbol Federasyonu Resmi İnternet Sayfası. <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=292> 25 Ekim 2018.
81. Türkiye Futbol Federasyonu Resmi İnternet Sayfası. <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=236> 25 Ekim 2018.
82. Türkiye Futbol Federasyonu Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı. <http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/UCK-Talimati.pdf> 10 Kasım 2018.
83. Türkiye Futbol Federasyonu Resmi İnternet Sayfası. <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=906> 25 Ekim 2018.
84. Türkiye Futbol Federasyonu Resmi İnternet Sayfası. <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=913> 25 Ekim 2018.
85. Türkiye Futbol Federasyonu Resmi İnternet Sayfası. <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=912> 25 Ekim 2018.
86. Türkiye Futbol Federasyonu Resmi İnternet Sayfası. <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=308> 25 Ekim 2018.
87. Türkiye Futbol Federasyonu. Türkiye Futbol Federasyonu Merkez Hakem Kurulu Talimatı. http://www.tffhgd.org.tr/uploads/dosyalar/file_16082018134716.pdf 10 Kasım 2018.
88. Türkiye Futbol Federasyonu Resmi İnternet Sayfası. <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=235> 25 Ekim 2018.
89. Türkiye Futbol Federasyonu. Futbolda Dopingle Mücadele Talimatı. <http://www.izmirtufad.org/images/23bf1b3068286d26c61bc645db32d712.pdf> 10 Kasım 2018.
90. Türkiye Futbol Federasyonu Resmi İnternet Sayfası. <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=353> 25 Ekim 2018.
91. Türkiye Futbol Federasyonu Disiplin Talimatı. <http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Futbol-Disiplin-Talimati.pdf> 20 Eylül 2018.

92. Türkiye Futbol Federasyonu. Futbolda Dopingle Mücadele Talimatı. <http://www.izmirtufad.org/images/23bflb3068286d26c61bc645db32d712.pdf> 10 Kasım 2018.
93. Kalkan N. 6222 Sayılı Kanun Gereğince Ceza Almış Futbol Taraftarlarını Şiddete Yönelten Faktörlerin İncelenmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Manisa: Celal Bayar Üniversitesi 2016.
94. Devecioğlu S, Çoban B, Karakaya YE. Futbol Yönetimi ve Organizasyonlarının Görünümü. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi* 2014; 5(1): 35-48.
95. Fişekçioğlu İB, Özdağ S, Duman S, Atalay A. Futbolda Şiddet ve Yasal Karşı Tedbirler. *Türkiye Kickboks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi* 2010; 3(2): 12-27.
96. Kalkan N. 6222 Sayılı Kanun Gereğince Ceza Almış Futbol Taraftarlarını Şiddete Yönelten Faktörlerin İncelenmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Manisa: Celal Bayar Üniversitesi 2016.

EKLER

Ek 1. Özgeçmiş

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı soyadı: Erdoğan Çiçek

Doğum tarihi ve yeri: 04.01.1993 / Malatya

İletişim bilgileri (e-posta adresi): erdogan6067@gmail.com

EĞİTİM BİLGİLERİ

Lisans mezunu olduğu üniversite: İnönü Üniversitesi

Lisans mezunu olduğu bölüm: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu / Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi

Lisans mezuniyet not ortalaması: 3.20

Lisans mezuniyet tarihi: 2016

İŞ TECRÜBESİNE AİT BİLGİLER:

Bildiriler

Çiçek E, Açak M, Düz S. (2017).Zihinsel Engelli Futbolcuların Eğitiminde Antrenörün Dikkat Etmesi Gereken Konular. 4. Uluslararası Spor Bilimleri Turizm ve Rekreasyon Öğrenci Kongresi 21-23 Nisan Burdur.

Açak M, Çiçek E. (2017).Bedensel ve Zihinsel Engeli Olan Bireylerde Materyal Tasarım Örneklerinin İncelenmesi. Bölgesel Spor Bilimleri Öğrenci Kongresi 17-18 Mayıs Malatya.

Ek 2. Etik Kurul

T.C. İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU (Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma Etik Kurulu)			
Oturum Tarihi	Oturum Sayısı	Karar Sayısı	
21.12.2017	20	2017/20-1	
Karar No: 2017/20-1: Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma Etik Kurulu 21.12.2017 tarihinde İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı Toplantı odasında toplandı. İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Doç.Dr.Mahmut AÇAK'nın sorumlu araştırmacı olduğu; İnönü Üniversitesi Yüksek Lisans Öğr. Erdoğan ÇİÇEK'nın "Türkiye'deki Profesyonel Futbol Faaliyetlerinde Disiplin İhlali Oluşturan Fiiller Ve Bunların Kulüplere Maliyeti" başlıklı çalışması Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi açısından uygun olup-olmadığı hususundaki başvurusuna ilişkin raportör raporu görüşüldü. Çalışma Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi açısından değerlendirildiğinde; <u>etik açıdan uygun olduğuna; oy birliği ile karar verilmiştir.</u>			
Prof. Dr. Mustafa KUTLU Etik Kurul Başkanı			
Prof. Dr.Hüseyin Suphi ERDEM Etik Kurul Başkan Yardımcısı	KATILDI	Prof. Dr. Nesrin SİS Etik Kurul Üyesi	KATILDI
Prof. Dr. Süleyman ÇALDAK Etik Kurul Üyesi	KATILDI	Prof. Dr. Mustafa ARSLAN Etik Kurul Üyesi	KATILDI
Prof. Dr. Mehmet GÜNGÖR Etik Kurul Üyesi	KATILDI	Prof. Dr.Lütfiye ÖZDEMİR Etik Kurul Üyesi	KATILDI